

De78 dagen van Kosovo

Peter Danssaert

IPIS-Brochure 122

Federal Republic of Yugoslavia Kosovo/Kosova

3

Inhoud

TIJDLIJN	5
Operation Deliberate Force	8
Operation Allied Harbour	10
De Europese diplomatie in werking	12
Het 'zespuntenplan' van Igor Ivanov	14
"Militaire doelwitten, een breed concept"	17
De kaartlezers van het Pentagon	20
Verklaring van het Joegoslavische opperbevel	21
De Europese Unie ontdekt zijn diplomatiek potentieel	22
"NAVO in de lucht, UCK op de grond"	26
De doorbraak	28
De aftocht	31
FEITEN EN DOCUMENTEN	33
Strijdkrachten	33
Politieke partijen	34
Doelwitten	35
Aantal vluchtelingen	37
Etnische samenstelling Joegoslavië	39
Kost van het conflict	39
Oliepijpen	40
VN-Veiligheidsraad resolutie 1199 (23 september 1998)	40
VN-Veiligheidsraad resolutie 1203 (24 oktober 1998)	41
Rambouillet akkoorden	42
Internationaal straftribunaal voor Ex-Joegoslavië:	
Akte van aanklacht (27/05/99)	43
Vredesakkoord (3 juni 1999)	46
VN-ontwerpresolutie overeengekomen door de G-8	
(8 juni 1999)	47

TIJDLIJN

1 juni 1998. Hevige gevechten tussen Servische veiligheidstroepen en het Kosovo Bevrijdingsleger (KLA/UCK) in Drenica.

15 juni 1998. Gezamenlijke NAVO-oefeningen in Albanië, Macedonië en de Adriatische Zee. Met deze machtsvertoning probeert de NAVO Milosevic op andere gedachten te brengen t.a.v. zijn Kosovopolitiek.

16 juni 1998. Milosevic ontmoet Boris Yeltsin in Moskou. Hij belooft om de gesprekken met de Albanese Kosovaarse leiders te hervatten, en toegang tot Kosovo te verlenen aan humanitaire organisaties.

23 juni 1998. VS-afgezant Richard Holbrooke ontmoet Milosevic in Belgrado. Milosevic gaat akkoord dat de NAVO 100 militaire waarnemers naar Kosovo zendt, maar is niet bereid om zijn troepen terug te trekken noch om de Servische acties tegen het UCK te staken.

24 juni 1998. Leiders van het UCK ontmoeten Holbrooke in Junik (West-Kosovo). Zij gaan niet akkoord met een staakt-het-vuren.

29 juli 1998. Tegenoffensief van de Servische veiligheidstroepen. Ibrahim Rugova roept op tot buitenlandse interventie.

3 augustus 1998. De Verenigde Staten, de NAVO, en de Europese Unie roepen beide partijen op tot een staakt-het-vuren na bloedige gevechten in de afgelopen tien dagen. 70.000 Kosovaren slaan op de vlucht. De Verenigde Naties schat dat er nu meer dan 250.000 Kosovaren ontheemd zijn sinds maart 1998.

6 augustus 1998. De Servische ordetroepen veroveren Glodane, een UCK-bolwerk in westelijk Kosovo.

16 augustus 1998. Junik valt in handen van de Serviërs na een maandlange campagne tegen het UCK. Tienduizenden burgers slaan op de vlucht. De Verenigde Naties roept op tot een staakt-het-vuren. Vele dorpen van de Albanese Kosovaren zijn geheel of gedeeltelijk verwoest door de Servische ordetroepen.

8 september 1998. Europese Unie voert economische sancties in tegen Joegoslavië: boycot tegen de Joegoslavische nationale luchtvaartmaatschappij.

23 september 1998. De VN-Veiligheidsraad neemt unaniem resolutie 1199 aan, met 14 stemmen voor en een onthouding van China: de Veiligheidsraad roept alle partijen op tot een onmiddellijk staakt-het-vuren en eist dat Joegoslavië haar troepen terugtrekt uit Kosovo en waarschuwt dat *"indien niet voldaan wordt aan de voorwaarden van deze resolutie... verdere actie en maatregelen kunnen genomen worden om de vrede en de stabiliteit in de regio te herstellen"*. Daarbij wordt uitdrukkelijk verwezen naar Hoofdstuk VII van het VN-Handvest.

1 oktober 1998. De Veiligheidsraad veroordeelt de wandaden die worden aangericht in Kosovo.

4 oktober 1998. Richard Holbrooke reist af naar Belgrado om te onderhandelen met Milosevic over een staakt-het-vuren en de terugtrekking van de Servische ordetroepen. Ondertussen besluit de internationale gemeenschap om de onderhandelingen kracht bij te zetten door te dreigen met bombardementen. De deadline wordt gezet op 17 oktober.

9 oktober 1998. De NAVO-ambassadeurs geven het activeringsbevel aan generaal Wesley Clark.

13 oktober 1998. Holbrooke bereikt een akkoord met Milosevic:

- Een staakt-het-vuren;
- Terugtrekking ordetroepen;
- 2.000 onbewapende OVSE-waarnemers zullen toezien op de terugtrekking van de Servische veiligheidstroepen (Veiligheidsraadresolutie 1199), de zgn. Verificatiemissie voor Kosovo (KVM) van de OVSE;
- NAVO-verkenningsvliegtuigen zullen controleren of de Joegoslavische regering het akkoord naleeft;
- Gedeeltelijke autonomie zal worden verleend aan Kosovo;
- Een algemene amnestie zal worden verleend aan o.a. de Kosovaarse opstandelingen (excl. oorlogsmisdaden);
- Verkiezingen voor Kosovo.

Milosevic verbindt zich er toe om deel te nemen aan de komende gesprekken over Kosovo's politieke toekomst.

17 oktober 1998. Nog steeds geen einde aan het geweld in Kosovo, en bovendien zijn er nog geen troepen uit Kosovo teruggetrokken. Toch beslist de NAVO om de deadline te verlengen. Milosevic krijgt van de NAVO de tijd tot 27 oktober om 7.000 veiligheidstroepen terug te trekken uit Kosovo voordat de NAVO overgaat tot actie.

27 oktober 1998. Speciaal afgezant Richard Holbrooke bereikt een overeenkomst met Slobodan Milosevic over terugtrekking van de Servische veiligheidstroepen. De NAVO-bombardementen worden nogmaals uitgesteld.

December 1998. Het doden door de Joegoslavische en Servische troepen gaat ongehinderd verder. Nog steeds worden nieuwe eenheden aangevoerd.

16 januari 1999. De verminkte lichamen van meer dan 40 etnische Albanen worden gevonden in Racak. Het hoofd van de Verificatiemissie voor Kosovo van de OVSE William Walker spreekt over een misdaad tegen de mensheid.

29 januari 1999. De Contactgroep voor de Balkan (bestaande uit de Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Italië, Rusland en Duitsland) stellen Milosevic en de etnische Albanen van het UCK voor een ultimatum: ofwel opdagen bij de vredesbesprekingen in Rambouillet (Frankrijk) op 5 februari, ofwel sancties ondergaan. Voor de Serviërs betekent dit bombardementen, en voor de Albanese Kosovaren een economisch embargo.

6 februari 1999. Onderhandelingen te Rambouillet beginnen.

23 februari 1999. Een voorwaardelijk politiek akkoord wordt bereikt met de Albanese Kosovaren: de Kosovaren vragen twee weken bedenktijd vooraleer ze het akkoord formeel willen ondertekenen, de Serviërs blijven zich verzetten tegen een akkoord en de aanwezigheid van NAVO-troepen in Kosovo. Beide beslissen wel om deel te nemen aan de volgende gesprekken (15 maart) over o.a. militaire aangelegenheden.

15 maart 1999. Onder zware druk van de Amerikanen aanvaarden de Albanese Kosovaren het Rambouilletakkoord dat Kosovo grotere autonomie zal verlenen. De Serviërs weigeren elk akkoord. De hoop op een diplomatieke oplossing voor het Kosovoprobleem wordt steeds kleiner. Joegoslavië zendt versterkingen naar Kosovo.

19 maart 1999. Terugtrekking van de *Kosovo Verification Mission* van de OVSE.

20 maart 1999. Het Joegoslavische leger en de paramilitaire politie van het Servische ministerie van Binnenlandse Zaken (Ministarstvo Unutrasnjih Poslova, MUP) beginnen een nieuw offensief tegen het UCK.

21 maart 1999. Richard Holbrooke reist af naar Belgrado voor een laatste poging om de Kosovocrisis via politieke weg te beëindigen.

Dinsdag 23 maart 1999. Speciaal afgezant Richard Holbrooke meldt dat de gesprekken met Slobodan Milosevic zijn afgesprongen. De Russische minister van Buitenlandse Zaken, Igor Ivanov, meldt na gesprekken met Milosevic dat de Joegoslavische president halsstarrig een vredesplan voor Kosovo blijft afwijzen. Alle hoop op een vreedzame oplossing voor het conflict verdwijnt.

Operation Deliberate Force

Woensdag 24 maart 1999 (dag 1). In de nacht van woensdag 24 op 25 maart begint de NAVO met haar luchtcampagne (*Operation Deliberate Force*, later: *Operation Allied Force*) tegen het bewind van Milosevic. De luchtaanvallen zijn gericht op doelwitten in de buurt van Belgrado, Pristina, Kragujevac en in Montenegro. De aanval gebeurt voornamelijk met kruisraketten, afgevuurd vanaf de oorlogsbodems in de Adriatische Zee en vanuit B52- bommenwerpers, en *Stealth*-bommenwerpers. De bedoeling van deze eerste aanvalsgolven is, volgens de NATO, om het gesofistikeerd Joegoslavisch luchtverdedigingsnetwerk uit te schakelen zodat verdere luchtaanvallen, die gericht zullen zijn op de verzwakking van het Servisch repressieapparaat, veilig kunnen verlopen voor de piloten. Tijdens deze eerste aanval worden 3 Servische MiG29-gevechtsvliegtuigen neergehaald.

Donderdag 25 maart 1999 (dag 2). Na bedekte dreigementen van de Joegoslavische regering aan het adres van Albanië, Bulgarije, Hongarije, Macedonië en Roemenië om de NAVO-acties niet te ondersteunen heeft de NAVO de garantie gegeven aan deze landen (en Slovenië) dat zij hen zal beschermen bij een mogelijke aanval. Rusland reageert uiterst bitter op de NAVO-aanvallen. Premier Primakov, die op het ogenblik dat de bombardementen begonnen op weg was naar Washington voor onderhandelingen met het Internationaal Monetair Fonds, besluit terug te keren naar Moskou. Jeltsin schort elke samenwerking met de NAVO op.

Doelstelling van de Alliantie: "*Het aanvaarden van de tijdelijke politieke regeling die in het Franse Rambouillet werd uitgewerkt, de naleving van de beperkingen van het Joegoslavische leger in Kosovo waarmee president Milosevic op 25 oktober 1998 instemde, en het einde van het excessieve en buitensporige gebruik van geweld door het Joegoslavische leger in Kosovo*" (Javier Solana, Secretaris-Generaal van de NAVO).

Zaterdag 27 maart (dag 4). Een *Stealth* F117-jachtbommenwerper wordt neergehaald boven Joegoslavië. Kostprijs 1,7 miljard BEF. De berichten over etnische zuiveringen nemen toe. De eerste Albanese Kosovaren overschrijden de grenzen met Albanië en Macedonië.

Maandag 29 maart (dag 6). Sinds zaterdag zijn 60.000 Albanese Kosovaren gearriveerd in Albanië, 30.000 Kosovaren zijn naar Montenegro gevlucht, en 15.000 tot 20.000 wachten aan de grens met Macedonië. Bovendien zijn 280.000 Kosovaren ontheemd. Volgens het UNHCR proberen elk uur 4.000 Kosovaren de grens met Albanië over te steken. Geschat wordt dat er 100.000 vluchtelingen onderweg zijn naar Albanië, 15.000 naar Macedonië, en 40.000 naar Montenegro. De Russische Eerste Minister, Yevgeni Primakov, reist af naar Belgrado voor gesprekken met de Joegoslavische bewindhebbers.

Dinsdag 30 maart (dag 7). De Russische Eerste Minister Yevgeni Primakov begint onderhandelingen met Milosevic. Deze belooft om het aantal soldaten in Kosovo te verminderen als de NAVO zijn luchtaanvallen afblaast. De NAVO weigert omdat niet voldaan wordt aan de eisen van de internationale gemeenschap.

Woensdag 31 maart (dag 8). 3 Amerikaanse soldaten worden in de Macedonisch-Joegoslavische grensstreek gevangen genomen. Het MUP hoofdkwartier in Belgrado wordt gebombardeerd.

Donderdag 1 april (dag 9). Ontmoeting tussen Ibrahim Rugova en Milosevic.

Vrijdag 2 april (dag 10). Het Joegoslavisch Ministerie van Binnenlandse Zaken wordt getroffen. Een lange rij vluchtelingen verdringt zich aan de grens met Albanië en Macedonië. De internationale gemeenschap vreest een humanitaire catastrofe; erbarmelijke hygiënische omstandigheden en voedselschaarste.

Operation Allied Harbour

Zaterdag 3 april (dag 11). Het Amerikaans vliegdekschip (USS Theodore Roosevelt) e.a. op weg naar de Adriatische Zee. De humanitaire hulp komt traag op gang. NAVO-troepen worden ingezet om vluchtelingen te helpen (*Operation Allied Harbour*). Macedonië beslist om haar grens met Kosovo te sluiten.

Zondag 4 april (dag 12). Het Pentagon kondigt het gebruik van 24 Apache gevechtshelikopters en 18 *Multiple Launch Rocket Systems* aan. Benzinedepots en SAM-luchtafweer nabij Prestina worden gebombardeerd.

Dinsdag 6 april (dag 14). Servië kondigt een staakt-het-vuren aan voor haar troepen. Het aanbod wordt afgeslagen omdat het niet voldoet aan de eisen van de internationale gemeenschap. Deze nacht werden meer dan 400 sorties gevolgen. De inzet van Apachehelikopters wordt goedgekeurd door de Amerikaanse president.

Woensdag 7 april (dag 15). Verklaring van VN Secretaris-Generaal Kofi Annan: de "boosaardige en systematische campagne van etnisch zuiveren uitgevoerd door de Servische autoriteiten lijkt slechts één doel te hebben: het verdrijven of doden van zoveel mogelijk etnische Albanen in Kosovo" met als resultaat een humanitaire ramp doorheen de ganse regio. Bovendien heeft geen enkele regering het recht om zich te verschuilen achter haar soevereiniteit om de mensenrechten te schenden. Grondtroepen in Kosovo worden aangevallen. Macedonië weigert de toegang aan nog meer vluchtelingen. Bovendien worden 3.500 vluchtelingen door de Macedonische autoriteiten met bussen het land uit gezet.

Vrijdag 9 april (dag 17). De NAVO kondigt aan dat ze 8.000 soldaten naar Albanië zal zenden om humanitaire bijstand te leveren (*Operation Allied Harbour*). De Kosovaarse grens wordt gesloten door Servische eenheden. Servische politie dwingt de vluchtelingen terug te keren. De Joegoslavische vice-premier Vuk Draskovic zegt dat Joegoslavië bereidt is om haar troepen terug te trekken uit Kosovo, een internationale vredesmacht aanvaardt en ruime autonomie aan Kosovo wil verlenen, indien de NAVO haar bombardementen stopzet. Cacak, Belgrado, Podgorica, Subotica, en Sremska Mitrovica worden gebombardeerd.

Zaterdag 10 april (dag 18). 2,5 miljoen pamfletten worden door de NAVO uitgestrooid over Joegoslavië, met de boodschap dat de bombardementen zullen stoppen wanneer Milosevic een internationale vredesmacht voor Kosovo aanvaardt en wanneer de etnische Albanen naar huis kunnen terugkeren. De Verenigde Staten zenden 82 bijkomende vliegtuigen naar de Adriatische Zee. Hevige gevechten tussen UCK en Joegoslavische soldaten nabij de Albanese grens. NAVO-partners doen meer en meer beroep op Moskou om Milosevic onder druk te zetten. Benzinedepots en olieraffinaderijen in Pristina, Smedevevo, en Valjevo worden gebombardeerd.

Zondag 11 april (dag 19). Eerste groep vluchtelingen vertrekt naar Duitsland. Noodhulporganisaties beginnen met overname van de tijdelijke vluchtelingenkampen van de NAVO. Albanië meldt dat Servische artilleriestellingen Albanese grensdorpen onder vuur hebben genomen. De Albanese regering grijpt dit voorval aan om haar luchtruim, havens en militaire infrastructuur onder NAVO-controle te plaatsen. Op haar beurt meldt de Joegoslavische televisie dat Albanese grenssoldaten Servische troepen hebben beschoten en hulp verlenen aan UCK/KLA-infiltranten. Slavko Curuvija, eigenaar van de Joegoslavische oppositiekrant *Dnevni Telegraph*, wordt voor zijn woning neergeschoten door twee onbekenden. Novi Sad, vliegveld van Pristina, olieraffinaderij in Pancevo, Zastava autofabriek en Oktobar 14 fabriek in Kragujevac... gebombardeerd

Maandag 12 april (dag 20). De NAVO zet haar militaire actie voort tot Milosevic toegeeft aan de eisen van de internationale gemeenschap:

- Een controlebaar einde van alle militaire en politieke acties en de onmiddellijke stopzetting van alle geweld en verdrukking in Kosovo;
- De terugtrekking van de militaire, politieke en paramilitaire eenheden;
- Het ontplooiën van een internationale veiligheidsmacht;
- De veilige terugkeer van alle vluchtelingen en ontheemden;
- Het uitwerken van een politiek raamwerk voor Kosovo op basis van de Rambouilletakkoorden.

Deze eisen worden ondersteund door de Europese Unie en de Verenigde Naties.

Nabij Leskovac wordt een passagierstrein getroffen door een NAVO-bom: 10 doden. Oktobar 14 fabriek in Krusevac getroffen, alsook olieraffinaderijen in Pancevo en Novi Sad, Slobodafabriek in Cacak, en legerbarakken in Pristina... Generaal Wesley Clark vraagt aan de Verenigde Staten 300 extra vliegtuigen. Diplomatiek overleg tussen de VSA en Rusland over de Kosovocrisis gaat van start te Oslo. NAVO-verantwoordelijken vermoeden dat iemand binnen de NAVO geheime informatie doorspeelt aan Belgrado. De Montenegrijse president Milo Djukanovic waarschuwt het regime in Belgrado om Montenegro niet te destabiliseren.

De Europese diplomatie in werking

Woensdag 14 april (dag 22). Een konvooi met vluchtelingen werd gebombardeerd. Ook getroffen: Krusikfabriek in Valjevo, hydro-electrische energiecentrale in Polimlje, en Belacevackoolmijn. Milosevic ontvangt de Witruisische president Alexander Lukashenko. Joegoslavië zoekt aansluiting bij de Unie van Rusland en Wit-Rusland. Het Britse vliegdekschip HMS *Invincible* arriveert in de Adriatische Zee. Viktor Tsjernomyrdin wordt door Boris Yeltsin aangesteld als speciaal afgevaardigde voor de Kosovocrisis. Vredesinitiatief van Duitsland; het vredesvoorstel van Buitenlandminister Joschka Fischer zou in drie fasen moeten verlopen:

- *Fase 1*: ontmoeting van de G 8, nadien implementatie van plan bespreken met Belgrado;

- *Fase 2*: NAVO stopt haar bombardementen voor 24 uur, waardoor Joegoslavië de kans krijgt om haar troepen terug te trekken; het UCK mag haar stellingen niet verlaten en moet een staakt-het-vuren in acht nemen;

- *Fase 3*: een overgangsbestuur wordt opgezet onder de voogdij van de VN; ontplooiing van de NAVO-*rapid deployment force* gelegerd in Macedonië; Russische troepen worden uitgenodigd om deel te nemen.

Vrijdag 16 april (dag 24). De Duitse minister van Buitenlandse Zaken, Joschka Fischer, vraagt aan de Russische gezant voor Joegoslavië Viktor Tsjernomyrdin en de Russische minister van Buitenlandse Zaken Igor Ivanov om naar Bonn te komen om te praten over een oplossing voor de Kosovocrisis. Artillerie-stellingen, leger- en politie-hoofdkwartieren, en olieraffinaderijen gebombardeerd. Vliegvelden van Pristina en Podgorica getroffen, alsook de munitiefabriek in Paracin.

Zaterdag 17 april (dag 25). Het UCK neemt Joegoslavische legerofficier gevangen (in omgeving van Junik) en overhandigt hem aan het Amerikaans leger. Canada zendt 6 bijkomende vliegtuigen naar de Balkan. Operatie *Allied Harbour* gaat officieel van start. Olie-raffinaderij nabij Novi Sad getroffen, alsook een vliegveld ten noorden van Belgrado.

Zondag 18 april (dag 26). Viktor Tsjernomyrdin sluit Russische militaire interventie uit. Hij is ook niet te vinden voor een Slavische Unie tussen Rusland, Wit-Rusland en Joegoslavië zolang Servië wordt gebombardeerd. Volgens een Zwitserse krant zou Milosevic, op naam van zijn vrouw en dochter, 3,3 miljoen VS dollar op Zwitserse bankrekeningen hebben staan. Twintigduizend Kosovaren arriveren in Albanië. Olieraffinaderij in Pancevo gebombardeerd.

Dinsdag 20 april (dag 28). Hoofdkwartier van de Socialistische Partij van Servië gebombardeerd. In het gebouw waren ook het kantoor van Joegoslavisch Verenigd Links (geleid door Milosevic's vrouw), radio en TV-stations (incl. een radiostation Kosara, geleid door Milosevic's dochter; en het TV-station Pink, in handen van Zeljko Mitrovic, een vertrouweling van Milosevic) gevestigd. Uroevac vliegveld gebombardeerd, alsook de commandocentrale en olieraffinaderij nabij Pristina, een munitiefabriek in Valjevo, en een zendmast nabij Novi Sad. Tsjernomyrdin is op bezoek in Georgië en Azerbeidzjan om een gemeenschappelijk standpunt van het GOS inzake het Balkanconflict overeen te komen. De NAVO overweegt een olie-embargo voor Joegoslavië, maar dit stuit op verzet van Griekenland en Italië. Intussen is de NAVO begonnen met het uitzenden van TV- en radioprogramma's voor de Servische bevolking.

Woensdag 21 april (dag 29). Servische soldaten vallen Albanese legereenheden aan op Albanees grondgebied. Het Tsjechisch en Slovaaks parlement geven goedkeuring voor het vervoer van NAVO-landstrijdkrachten over hun grondgebied, en stellen hun luchtmachtbasissen ter beschikking van de NAVO voor het aanvoeren van voorraden. Het Roemeens parlement steunt in met het openstellen van het Roemeens luchtruim voor NAVO-aanvallen. De VN-vluchtelingenorganisatie schat dat ertussen de 700.000 à 850.000 ontheemden zijn in Kosovo. De Verenigde Staten overwegen om een tweede vliegdekschip naar de Balkan te zenden. De Europese Unie kondigt een olie-embargo tegen Belgrado aan, leveringen aan Montenegro blijven mogelijk, maar onder strikte voorwaarden. Dit moet nog enkel bekrachtigd worden op de bijeenkomst van de ministers van Buitenlandse Zaken van de vijftien lidstaten op 26 april in Luxemburg.

Verdere sancties worden overwogen (naast o.a. het reeds bestaande wapenembargo). Tijdens een TV-interview verklaart Milosevic dat de etnische Albanezen vluchten voor de NAVO-bombardementen en niet vanwege etnische zuiveringen.

Donderdag 22 april (dag 30). Krusikfabriek in Valjevo getroffen. 24 Apache-gevechtshelicopters arriveren in Albanië, en maken deel uit van het 2000-man sterke *Task Force Hawk*. Deze laatste bestaat uit een artilleriebataljon, ter ondersteuning van de gevechtshelicopters, en een gemechaniseerd bataljon. Tsjernomyrdin begint gesprekken met Milosevic. De Russische afgezant zal hoogstwaarschijnlijk het 'zespuntenplan' van de Russische minister van Buitenlandse Zaken Igor Ivanov ter sprake brengen. De Wereldbank heeft berekend dat Albanië, Macedonië, Roemenië, Bulgarije en Hongarije tussen de 600 miljoen en 2 miljard VS dollar nodig zullen hebben om de Kosovocrisis te boven te komen. De Russische minister van Buitenlandse Zaken Igor Ivanov pleit voor de gelijktijdige terugtrekking van zowel de NAVO als Joegoslavië; de NAVO uit Albanië en Macedonië, Joegoslavië uit Kosovo.

Het 'zespuntenplan' van Igor Ivanov

1. Een onmiddellijk einde van al het geweld door alle partijen;
2. Een gelijktijdige terugtrekking van de NAVO uit Macedonië en Albanië en de Joegoslavische en Servische troepen uit Kosovo;
3. Alle vluchtelingen moeten veilig naar huis kunnen terugkeren;
4. Kosovo openen voor hulporganisaties;
5. Servië en de Kosovaarse rebellen dienen de vredesbesprekingen van Rambouillet te hervatten;
6. Een verregaande autonomie voor Kosovo binnen de grenzen van Joegoslavië.

Vrijdag 23 april (dag 31). De Europese Unie besluit formeel via de zgn. schriftelijke procedure tot een olie-embargo tegen Joegoslavië. Dit zonder bekrachtiging af te wachten van de bijeenkomst van de ministers van Buitenlandse Zaken van de vijftien lidstaten. De NAVO maakt bekend dat zij een embargo (olie, wapens, en andere vitale leveringen) tegen Joegoslavië wil instellen in navolging van de Europese Unie. De NAVO-bondgenoten nemen de **Verklaring over Kosovo** aan tijdens de Top van Washington.

Hierin herbevestigt de NAVO haar 5 punteneisenbundel, en beschrijft ze de beweegredenen voor haar militaire actie. Bovendien bevestigt de NAVO dat Rusland een belangrijke rol speelt bij het vinden van een oplossing voor de Kosovocrisis. De VSA kondigt aan dat het 15 tanks naar Albanië zal zenden.

Viktor Tsjernomyrdin verklaart dat Joegoslavië bereid is om een internationale aanwezigheid, onder VN-vlag, in Kosovo te aanvaarden. Maar de internationale aanwezigheid mag enkel bestaan uit ongewapende VN-waarnemers. In het voorstel wordt verder gezegd dat de Joegoslavische veiligheidstroepen zich gedeeltelijk zullen terugtrekken uit Kosovo, en tegelijkertijd moet de NAVO al haar eenheden terugtrekken. De NAVO verwierpt het voorstel. Versterkingen voor *Task Force Hawk* worden aangevoerd; bestaat nu uit 5.350 soldaten. Slovenië zal vrije doorgang aan NAVO-troepen verlenen indien de NAVO dit zou vragen. Volgens sommige bronnen verklaren de Baltische Staten zich bereid om troepen te leveren aan de NAVO voor Operatie *Allied Force*. Het hoofdkwartier van de Servische staatstelevisie (RTS), een olie-raffinaderij in Novi Sad, het vliegveld van Nis gebombardeerd.

Zondag 25 april (dag 33). De Georgische president Eduard Shevardnadze geeft zijn steun aan de NAVO bombardementen tijdens zijn bezoek aan Washington. Hij roept ook op tot de terugtrekking van alle Joegoslavische veiligheidstroepen uit Kosovo, de ontwapening van het UCK, en de ontplooiing van een internationale vredesmacht. Volgens Vuk Draskovic is Joegoslavië bereid om VN-*peacekeepers* te stationeren in Kosovo bestaande uit NAVO-eenheden. Bovendien, zei hij, "wordt het tijd dat Milosevic de waarheid spreekt over enig Russisch engagement". Explosievenfabriek in Lucani, benzinedepots nabij Pristina en grondtroepen in Kosovo getroffen.

Maandag 26 april (dag 34). Servische troepen nemen de controle over van een TV-station (*Studio B*) dat geassocieerd wordt met de partij van vice-premier Vuk Draskovic, de SPO. Deze actie gebeurde naar aanleiding van Draskovic' verklaringen. De NAVO-bevelhebbers vragen 300 extra vliegtuigen. Bestaande EU-sancties tegen Joegoslavië worden aangescherpt en uitgebreid: er komt een reisverbod voor de getrouwen van Slobodan Milosevic en hun tegoden in de EU worden bevroren.

Dinsdag 27 april (dag 35). De Servische televisie rapporteert het bombardement van de residentiële wijk in Surdica met als gevolg 16 doden. De Amerikaanse onderminister van Buitenlandse Zaken Strobe Talbott begint gesprekken in Moskou met Russische diplomaten om een vreedzame oplossing te vinden voor Kosovo. Groot-Brittannië zendt troepenversterkingen naar de Balkan. Uit Italië weerklinkt meer en meer ongenoegen over de NAVO-bombardementen. IMF en Wereldbank pakken uit met een gezamenlijk rapport *'The Economic Consequences of the Kosovo Crises: A Preliminary Assessment of External Financing Needs and the Role of the Fund and the World Bank in the International Response'* waarin ze gefundeerde ramingen geven over de economische kostprijs van het Kosovoconflict. Twee scenario's worden gehanteerd:

- Scenario A (een langdurige militaire campagne, een enorm groot vluchtelingenprobleem dat heel 1999 aansleept, en de totale instorting van de handel met Joegoslavië): de kostprijs van de opvang van de vluchtelingen in 1999 voor de zes buurlanden (Albanië, Bosnië-Herzegovina, Bulgarije, Kroatië, Macedonië en Roemenië) loopt op tot meer dan 300 miljoen dollar. Daarenboven zal hun gezamenlijk begrotingstekort 652 miljoen dollar bedragen;

- Scenario B (een snel einde van het conflict, eind 1999 zullen alle vluchtelingen zijn terug gekeerd, en een deel van de handel met Joegoslavië wordt behouden): de kostprijs van de opvang van de vluchtelingen in 1999 voor de zes buurlanden zal dan 139 miljoen dollar bedragen, en het begrotingstekort 308 miljoen dollar.

De benefietactie "Help Kosovo" van de vlaamse televisiezenders VRT & VTM brengt een recordopbrengst van 664 miljoen op.

Woensdag 28 april (dag 36). Diplomatiek offensief in Moskou: Het Kremlin ontvangt de Duitse minister van Defensie Rudolf Scharping, gevolgd door de Griekse minister van Buitenlandse Zaken Georgios Papandreou en de Secretaris-Generaal van de VN Kofi Annan. Vuk Draskovic wordt ontslagen als vice-premier. De beslissing van premier Momir Bulatovic volgt op Draskovic' openlijke kritiek op het regime van Milosevic.

Donderdag 29 april (dag 37). Tsjernomyrdin begint een nieuwe ronde pendeldiplomatie, met als eerste stop Bonn. De Duitse kanselier Gerhard Schröder herhaalt de eisen van de NAVO. De Russische gezant verduidelijkt dat het Russische vredesvoorstel onder meer de aanwezigheid van een internationale troepenmacht veronderstelt onder leiding van de VN.

Bovendien moeten Russische eenheden deel uitmaken van de vredesmacht, maar het stopzetten van de NAVO-operatie vormt de eerste voorwaarde voor het beginnen van vredesbesprekingen. De Servische TV meldt dat Milosevic en Rugova een akkoord hebben gesloten over het zoeken naar een vreedvolle oplossing voor de Kosovocrisis. Joegoslavië stapt naar het Internationaal Gerechtshof in Den Haag. Belgrado dient klacht in tegen de NAVO-lidstaten die deelnemen aan de luchtoorlog. Griekenland wil humanitaire hulp verstrekken aan Joegoslavië.

Vrijdag 30 april (dag 38). Nacht van donderdag op vrijdag: zwaarste bombardementen tot nu toe: het hoofdkwartier van het Joegoslavisch leger en het Ministerie van Binnenlandse Zaken te Belgrado gebombardeerd; een raket raakt een woonbuurt. De Italiaanse premier Massimo D'Alema ontvangt speciaal-afgezet Tsjernomyrdin. De Russen richten zich in hun diplomatisch overleg vooral op de NAVO-leden die een snel einde van het Kosovoconflict willen. Tsjernomyrdin reist af naar Belgrado voor gesprekken met Milosevic. De president van Joegoslavië stelt eens te meer een ongewapende VN-vredesmacht voor Kosovo voor. Dominee Jesse Jackson arriveert in Belgrado. Elfduizend Kosovaren arriveren in Albanië; de Serviërs zijn begonnen met de etnische zuivering van de stad Prizren in Zuid-Kosovo.

Zaterdag 1 mei (dag 39). De BBC maakt melding van geruchten over een bloedbad te Meja (op dinsdag 27/4): tussen 700 à 1.000 mannen zouden zijn vermoord door Servische veiligheidstroepen. In de vroege ochtend wordt een bus op een brug bij Luzane, 20 km ten noorden van Pristina, door een raket geraakt. Buitenlandse journalisten tellen tenminste 23 doden. De NAVO dropt pamfletten boven Belgrado waarin de Serviërs worden opgeroepen in verzet te komen tegen Milosevic. Opnieuw stromen duizenden vluchtelingen de grens over.

"Militaire doelwitten, een breed concept"

Zondag 2 mei (dag 40). 3 VS-soldaten vrijgelaten door Joegoslavië na bemiddeling door Jesse Jackson. Deze laatste heeft ook een brief bij van Milosevic voor Clinton. Een VS-vliegtuig stort neer boven Servië, de piloot wordt gered. Belangrijke elektriciteitsleidingen nabij Belgrado getroffen.

Maandag 3 mei (dag 41). Opnieuw een bus getroffen (ten westen van Pec) door NAVO-raket aldus Belgrado. In de nacht van zondag op maandag maakte de NAVO voor de eerste maal gebruik van grafiëtbommen. 70% van de Servische stroomvoorziening werd hierdoor uitgeschakeld. Tsjernomyrdin reist vandaag naar Washington voor een ontmoeting met Bill Clinton.

De Belgische minister van Buitenlandse Zaken Erik Derycke spreekt in Moskou met de Russische minister van Buitenlandse zaken Igor Ivanov. Bijna twaalfduizend Kosovaren arriveren in Macedonië. De haven van het Montenegrijnse Bar wordt gesloten door de Joegoslavische marine. Hongarije sluit zich aan bij het olie-embargo van de EU.

Dinsdag 4 mei (dag 42). Kosovaarse vluchtelingen vertellen over executies, verkrachtingen en afpersing door Servische veiligheidstroepen. Een MiG29 neergehaald boven Servië, benzinedepots en gepantserde voertuigen in Kosovo getroffen. Romano Prodi doet een oproep voor een internationale conferentie over de Balkan. Bulgaars parlement beslist (154-83) dat NAVO-vliegtuigen het Bulgaars luchtruim mogen gebruiken. Meer dan 7.000 Kosovaarse vluchtelingen overschrijden de grens met Albanië, en 9.000 arriveren in Macedonië. Verhalen over wandaden in Djakovica nemen steeds meer toe. G 8-ambtenaren praten in Bonn over een 'principedocument' van zeven punten dat is gebaseerd op het eerdere vredesvoorstel van de Duitse minister van Buitenlandse zaken Joschka Fischer.

Woensdag 5 mei (dag 43). Een Apache-helicopter stort neer boven Albanië, de twee bemanningsleden komen om. Ibrahim Rugova en zijn familie arriveren in Rome. Grafietbommen vormen een onderdeel van de psychologische oorlogsvoering aldus de NAVO. Het vliegveld in Kraljevo gebombardeerd. De economie van Oost-Europa lijdt onder het conflict, aldus de Economische Commissie voor Europa (VN): alle landen die gelegen zijn aan de Donau lijden schade door de verwoesting van de bruggen in Novi Sad. Vooral Roemenië en Bulgarije zijn zwaar getroffen. De verliezen in Joegoslavië worden op 100 miljard dollar geschat. Clinton houdt besprekingen met NAVO-Secretaris-Generaal Javier Solana en opperbevelhebber Wesley Clark in het NAVO-hoofdkwartier. Macedonië sluit de grensovergang in Blace: 1.000 vluchtelingen geraken de grens niet over. Turkije levert 7 extra F 16's.

Donderdag 6 mei (dag 44). De Verenigde Staten maken bekend dat ze 176 extra vliegtuigen naar Europa zullen zenden (in totaal zullen er dan meer dan 800 VS-vliegtuigen actief deelnemen). Prahovo, Novi Sad (raffinaderij...), Uzice, Pristina, Nis (oliedepots) en Sremska Mitrovica gebombardeerd. G 8-treffen in Bonn: er wordt een principeakkoord bereikt over een gezamenlijke strategie voor de Kosovocrisis. Het akkoord vormt een combinatie van de vijf NAVO-eisen en het vredesplan van Joschka Fischer.

Rugova zegt dat NAVO-aanwezigheid in de internationale *peacekeeping* missie voor Kosovo een noodzakelijke voorwaarde is voor de veilige terugkeer van vluchtelingen. De Wereldbank is bereid om een krediet van 30 miljoen dollar aan Albanië te geven.

Het G 8-principeakkoord

De ministers van Buitenlandse Zaken van de G 8 hebben de volgende algemene principes voor een politieke oplossing van de Kosovocrisis aangenomen:

- Onmiddellijke stopzetting van het geweld en de onderdrukking in Kosovo;
- Terugtrekking van de militaire en paramilitaire troepen en politie;
- Ontplooiing van een afdoende internationale burgerlijke aanwezigheid, alsook die van een internationale troepenmacht die in staat is de doelstellingen te realiseren, en dit met instemming van de VN;
- De veilige en ongehinderde terugkeer van alle vluchtelingen en onbelemmerde toegang van humanitaire hulporganisaties tot Kosovo;
- Oprichting van een overgangsbestuur in Kosovo onder de voogdij van de VN;
- Opstarten politiek proces teneinde een voorlopig politiek kader uit te werken dat Kosovo een ruime autonomie geeft en dat overeenkomstig de akkoorden van Rambouillet de soevereiniteit en de territoriale integriteit van Joegoslavië en van andere landen in het gebied niet schendt, en de ontwapening van het UCK;
- G-8 zal ijveren voor de economische ontwikkeling en stabilisering van de hele regio.

G 8-ambtenaren zullen een VN-Veiligheidsraadresolutie voorbereiden.

G 8-ambtenaren moeten deze principes omzetten in tastbare resultaten.

De Chinese regering zal op de hoogte worden gebracht door de G 8.

Vrijdag 7 mei (dag 45). Frankrijk zal 22 extra vliegtuigen zenden. De NAVO voert de bombardementen op. De Russische communisten verwerpen de vredes-pogingen van Moskou. Kofi Annan stelt Carl Bildt en Eduard Kukan aan als de speciale gezanten van de Verenigde Naties voor Kosovo. Woonwijk getroffen (Nis). G 7 en Rusland bakkeleien over de samenstelling van de internationale troepenmacht die moet toezien op de uitvoering van een vredesakkoord.

De kaartlezers van het Pentagon

Zaterdag 8 mei (dag 46). In de vroege ochtend wordt de Chinese ambassade in Belgrado getroffen door twee NAVO-raketten. Drie elektriciteitscentrales nabij Belgrado worden gebombardeerd. De Servische staatstelevisie beschuldigt twee oppositieleiders, Zoran Djindjic en gewezen generaal Vuk Obradovic, van collaboratie met de NAVO.

Maandag 10 mei (dag 48). Vliegveld van Nis, transmissiepost nabij Kosovska Mitrovica en legereenheden in Kosovo gebombardeerd. Clinton verontschuldigt zich nogmaals bij de Chinezen voor bombardement op de Chinese ambassade. China poogt de Veiligheidsraad achter een ontwerp-resolutie over het NAVO-bombardement op de Chinese ambassade te krijgen. China verbreekt alle onderhandelingen met de Verenigde Staten over wapenbeperking. Massale betogingen in China tegen de Verenigde Staten. De Chinese president Jiang Zemin sluit elke Chinese medewerking in de VN-Veiligheidsraad uit zolang de NAVO-bombardementen voortduren.

Joegoslavië kondigt aan dat het een gedeelte van haar troepen uit Kosovo zal terugtrekken omdat haar acties tegen het UCK tot een goed einde zijn gekomen. Tsjernomyrdin reist af naar China. Kosovaarse vluchtelingen in Macedonië eisen dat de NAVO de controle over vluchtelingenkampen overneemt. 16.000 vluchtelingen arriveren in Albanië. Het Internationaal Gerechtshof in Den Haag begint met hoorzittingen over de klacht van Joegoslavië tegen 10 NAVO-landen: de bombardementen leiden tot de vernietiging van de Serviërs en schenden bijgevolg de internationale conventie tegen genocide. België mocht als eerste de NAVO-actie verdedigen. België wijst erop dat Joegoslavië geen lid (meer) is van de VN, en kan daarom geen partij zijn voor het hof. Bovendien voert Belgrado geen bewijzen aan voor de vermeende schending van de internationale conventie tegen genocide. Daarenboven moest de NAVO ingrijpen, aldus België, omdat er een zwaarwegend en onmiddellijk gevaar was: een dreigende humanitaire ramp voor de Kosovaren.

Verklaring van het Joegoslavische opperbevel

Aangezien de operaties in Kosovo en Metohija tegen het zgn. Kosovo Bevrijdingsleger voltooid zijn, heeft het opperbevel de terugkeer bevolen van een deel van de leger- en politie-eenheden;

Bovendien werd beslist dat, eens een overeenkomst wordt bereikt met de VN over het zenden van een VN-missie naar Kosovo en Metohija, en wanneer de buitenlandse bedreiging van de territoriale integriteit van de Joegoslavische Republiek is beëindigd, het dan mogelijk wordt om de aanwezigheid van leger- en politie-eenheden terug te schroeven tot het peil van voor het begin van de NAVO-bombardementen;

Deze veiligheidstroepen op vredesniveau zijn in staat om elke aanval af te slaan en om in te staan voor de veiligheid van de burgers in gans Kosovo en Metohija. Individuele terroristische aanvallen vallen binnen de bevoegdheid van de geregelde troepen.

Dinsdag 11 mei (dag 49). Belgrado, Pancevo, Sombor..., en legereenheden in Kosovo gebombardeerd. Volgens de NAVO zijn er geen bewijzen te vinden die aangeven dat Belgrado haar troepen gedeeltelijk terugtrekt uit Kosovo. De burgemeester van Cacak steekt een beschuldigende vinger uit naar het Joegoslavische leger: door het plaatsen van militaire voertuigen in het dorp maken zij het dorp tot doelwit, "niemand heeft dit recht", aldus de burgemeester. De WEU roept de Europese landen op om de NAVO-blokkade van Joegoslavië te steunen. OVSE-waarnemers zeggen dat het Joegoslavische leger zich niet terugtrekt uit Kosovo, maar integendeel zijn acties nog opvoert.

Woensdag 12 mei (dag 50). Vliegvelden (Nis, Ponikve, Pristina, Sjenica, en Obrva), militaire transmissietorens (Vrsac, Kosovska Mitrovica, en Uzice), bruggen (Horgos, Kokinbrod, Popovac, Kosmaca, Vladicin,...), oliedepots (Sombor en Nis), explosievenfabriek (Baric), SA 6-fabriek (Kragujevac)... gebombardeerd. Kofi Annan zal naar Nederland, Zweden en Nigeria afreizen. Turkije stelt haar vliegvelden ter beschikking om luchtaanvallen uit te voeren. Griekenland weigert om haar luchtruim open te stellen voor NAVO-luchtaanvallen. Tsjernomyrdin stelt een nieuw vredesvoorstel aan Amerikanen voor. De hoorzittingen in de zaak van Joegoslavië tegen 10 NAVO-landen voor het Internationaal Gerechtshof in Den Haag zijn geëindigd. De EU stelt 150 miljoen euro ter beschikking voor humanitaire hulp aan Kosovo, Albanië, Montenegro en Macedonië.

De Europese Unie ontdekt zijn diplomatiek potentieel

Donderdag 13 mei (dag 51). Legereenheden in Kosovo (Prizren, Stimlje, Suva Reka, Junik), vliegvelden (Batajnica, Obrva),... gebombardeerd. Belgrado maakt bekend dat het 250 soldaten (uit een totaal van 40.000) terugtrekt uit Kosovo. Griekenland negeert het olie-embargo tegen Joegoslavië. 50 burgers sterven tijdens luchtaanval op het dorp Korisa (Kosovo). In Helsinki voeren Talbott en Tsjernomyrdin besprekingen met de Finse president Martti Ahtisaari. Martti Ahtisaari werd aangesteld door de Europese Unie om op te treden als bemiddelaar.

Vrijdag 14 mei (dag 52). Elektriciteitscentrales (Veliki Crljeni, Obrenovac, Nis, Drmno, Novi Sad), vliegvelden (Ponikve, Sjenica, Pristina), militaire transmissieposten (Kosovska Mitrovica, Uroseva, Kosjeric), munitiedepots (Pirane), ... gebombardeerd. Geruchten over het gebruik van Albanese Kosovaren als menselijk schild door de Servische veiligheidstroepen nemen toe.

Zaterdag 15 mei (dag 53). Cacak gebombardeerd. Korisa was volgens de NAVO een legitiem militair doelwit: een commandopost, meerdere gepantserde voertuigen en artilleriestukken. De Albanese werden gebruikt als menselijk schild, aldus de NAVO. De Servische oppositieleider, Vesna Pesic, roept de oppositie in Belgrado op om een gezamenlijk front tegen Milosevic te vormen. De leider van de radicale SRS, Vojislav Seselj, beschuldigt enkele oppositieleiders van verraad: Zoran Djindic, Milo Djukanovic, Vuk Obradovic, Vesna Pesic en Nenad Canak. Egypte en de Verenigde Arabische Emiraten maken bekend dat ze willen deelnemen aan een VN-vredesmissie voor Kosovo.

Zondag 16 mei (dag 54). Een VN-delegatie arriveert in Belgrado en zal een twaalfdaagse rondreis doorheen het land maken.

Maandag 17 mei (dag 55). Serviërs dwingen Albanese vluchtelingen aan de Macedonische grens om rechtsomkeer te maken. De EU-ministers van Buitenlandse Zaken keuren een ontwerp van stabiliteitspact voor de Balkan goed. Dit pact moet verder worden uitgewerkt op een conferentie in Bonn op 27 mei. De landen in de Balkan wordt hiermee een perspectief gegeven op EU-lidmaatschap.

Dinsdag 18 mei (dag 56). In de nacht van 17 op 18 mei werden o.a. volgende doelwitten getroffen: militair vliegveld van Belgrado, veiligheidstroepen in Kosovo, bruggen in Popovac, Bare en Durakovac, TV-zender in Kopaonik... Volgens het Wereldvoedselprogramma van de Verenigde Naties wordt honger een bijkomende oorzaak waarom Kosovaren uit Kosovo vluchten: volgens Kosovaarse vluchtelingen worden Albanese winkels vernietigd, en weigeren de Servische winkeliers om levensmiddelen aan de Albanese te verkopen. De Montenegrijnse televisie maakt melding van betogingen tegen Milosevic doorheen Servië. Twee Joegoslavische krijgsgevangenen worden door de Verenigde Staten overgedragen aan Belgrado. G 8-diplomaten stellen in Bonn een ontwerp op voor een VN-resolutie waarin het principeakkoord van de G 8 wordt verwerkt.

Woensdag 19 mei (dag 57). Volgens de militaire woordvoerder van de NAVO, majoor-generaal Walter Jertz, heeft de NAVO bijna een derde van het Joegoslavisch zwaar materiaal in Kosovo vernietigd en 69 procent van de beste jachtvliegtuigen. De NAVO bombardeerde afgelopen nacht artillerieposities in Kosovo, een munitiefabriek in Valjevo, oliedepots in Belgrado, legerkampementen nabij Sabac en Vranje, radiozenders in Loznica en Prepolac, een militair vliegveld ten noorden van Prizren... Milosevic gaat ermee akkoord dat de G 8-principes deel moeten uitmaken van een vredesakkoord over Kosovo, maar wil enkel onderhandelen via de Verenigde Naties. Amnesty International verklaart dat Kosovaarse vluchtelingen werden mishandeld en geïntimideerd door de Macedonische politie.

Donderdag 20 mei (dag 58). Vliegvelden (Pristina, Batajnica), radiatoren (Loznica), militaire communicatiezenders (Belgrado, Stara Pazova), AM-radio-stations (Serboran, Subotica, Kula), legerkampementen (Gnjilane, Belgrado, Istok), munitiefabriek (Baric), oliedepots (Sombor, Batajnica), en veiligheidstroepen in Kosovo worden gebombardeerd. Een hospitaal wordt getroffen door raketten. Geruchten over desertie in het Joegoslavische leger nemen toe. Albanië en Macedonië zullen militaire hulp van de NAVO ontvangen voor herstructurering en modernisering van hun strijdkrachten, zodat zij op de lange termijn kunnen toetreden tot de NAVO. De Italiaanse eerste minister Massimo D'Alema roept op om de bombardementen tijdelijk te stoppen eens de G 8 een ontwerp voor een Veiligheidsraadresolutie klaar hebben: Wanneer Milosevic de door de Veiligheidsraad goedgekeurde resolutie zou verwerpen zal Italië een verderzetting van elke militaire actie ondersteunen.

Vrijdag 21 mei (dag 59). 3.700 vluchtelingen uit Suva Reka arriveren in Albanië. Enkele vertellen dat sommige onder hen gedwongen werden om loopgraven te delven voor de Joegoslavische eenheden in Kosovo. 7.000 vluchtelingen arriveren in Macedonië. De VN-delegatie in Joegoslavië zegt dat de rapporten over etnische zuiveringen in Kosovo indirect worden bevestigd. 3.000 betogers in Cetinje (Montenegro) protesteren tegen de aanwezigheid van het Joegoslavische leger.

Zaterdag 22 mei (dag 60). De Nikola Tesla elektriciteitscentrale in Obrenovac getroffen: een groot gedeelte van Servië valt zonder stroom. Doelwitten in Pristina, Istok, Prizren en Lebane gebombardeerd. Artilleriestellingen in Kosovo gebombardeerd. Een Servische stelling die door het UCK was veroverd werd beschoten door de NAVO. NAVO-vliegtuigen arriveren in Hongarije. Een nieuwe exodus van Kosovaarse vluchtelingen arriveert in Macedonië en Albanië. 2.000 Kosovaarse mannen worden vrijgelaten uit een Servische gevangenis nabij Kosovska-Mitrovica en arriveren in Albanië. Zij brengen verslag uit over mishandelingen door de Servische soldaten. 5.000 Kosovaren arriveren in Macedonië.

Zondag 23 mei (dag 61). NAVO-doelen: MU- hoofdkwartier (Urosevac, Prizren), munitiedepots (Gnjilane, Sremska Mitrovica, Urosevac), leger- en politie-eenheden (Kosovo), oliedepots (Sombor)... gebombardeerd. Milo Djukanovic eist meer autonomie op voor Montenegro binnen de Joegoslavische federatie. Strobe Talbott, Martti Ahtisaari en Viktor Chernomyrdin in diplomatiek overleg te Moskou.

Maandag 24 mei (dag 62). Ministerie van Binnenlandse Zaken (Belgrado), presidentiële villa-commando bunker (Dobanovci), luchtverdeding (Rakovica), vliegvelden (Batajnica, Sjenica), radarpost (Novi Sad), oliedepots (Novi Sad), munitiedepots (Vrdnik)... gebombardeerd.

Volgens de OVSE werd een Albanees dorp door het Joegoslavische leger onder vuur genomen met artillerie- en mortiergeschut. Volgens de VN-fact finding missie wijst al het bewijsmateriaal in Kosovo op de etnische zuivering van de opstandige provincie. *"We hebben genoeg bewijzen en getuigenissen die bevestigen dat er een poging is ondernomen om een schokkend aantal mensen intern en extern te verplaatsen"*, aldus Sergio Vieira de Mello, vice-Secretaris-Generaal van de VN.

Dinsdag 25 mei (dag 63). Militaire eenheden in Kosovo, presidentiële villa-commando bunker (Dobanovci), kazernes (Sabac, Pec, Novi Pasar, Pirot), munitiedepots (Novi Pasar, Kursumlija), oliedepots (Leskovac, Bor, Prahovo),... gebombardeerd. De NAVO zal meer dan 45.000 soldaten als peacekeepers inzetten i.p.v. de reeds aanwezige 16.000 soldaten (Macedonië), aldus het NAVO-hoofdkwartier. Het Russische ministerie van Buitenlandse Zaken maakt bekend dat Igor Ivanov begin juni naar China zal reizen om besprekingen te voeren over een strategische alliantie met China en India. De Russische minister van Buitenlandse Zaken Igor Ivanov ontkent deze berichten. Drieduizend vluchtelingen arriveren in Macedonië; de voorbije drie dagen zijn meer dan 20.000 vluchtelingen gearriveerd in Macedonië. Volgens een VN-rapport zouden Joegoslavische en Servische militairen op grote schaal Kosovaarse vrouwen verkrachten.

Woensdag 26 mei (dag 64). Militaire eenheden en stellingen (Kosovo), munitiedepots (Kursumlija, Pristina, Novi Pazar, Boljevac), TV- en radio-transmissietorens (Krstac, Kacanik, Stara Pazova, Ruma), voorraaddepots (Kragujevac, Titovo Uzice, Pristina), oliedepots (Kraljevo, Sjenica, Batajnica), vliegvelden (Pristina, Ponikve, Batajnica, Obrva, Nis), leger en MUP-hoofdkwartier-garnizoen (Kula Milicija)... gebombardeerd. De VN-fact finding missie verlaat Joegoslavië. De Servische oppositieleider Zoran Djindjic bevestigt de geruchten over deserterende soldaten in Kosovo. De Europese Commissie stelt voor om met de Balkanlanden nauwere betrekkingen aan te knopen door met deze landen een stabiliserings- en associatieproces te starten (*The Stabilisation and Association Process for Countries of South-Eastern Europe*, 26.05.1999). Zij gaat ervan uit dat een stabilisering van de Balkan het best bereikt wordt door de regio te integreren in de Euro-Atlantische structuren. Om Albanië, Bosnië-Herzegovina, Joegoslavië, Kroatië en Macedonië het vooruitzicht te geven op toenadering tot de Europese Unie en integratie in de Europese structuren stelt de Europese Commissie voor om met deze landen stabiliserings- en associatieakkoorden af te sluiten. De Commissie spreekt niet over EU-lidmaatschap voor de Balkanlanden, wel over nauwere samenwerking en ondersteuning betreffende volgende onderwerpen: democratisering, economische hervormingen en ontwikkeling, institution-building, regionale samenwerking, investeringen, justitie, sociale ontwikkeling, wetenschap, milieu, opbouw van een regionaal raamwerk voor een politieke dialoog,...

“NAVO in de lucht, UCK op de grond”

Donderdag 27 mei (dag 65). Militaire eenheden en stellingen (Kosovo), vliegvelden (Batajnica, Pristina, Ponikve, Sjenica), munitiedepots (Urosevac, Novi Pazar, Pozega, Kursumlija, Nis, Surdulica), militaire depots (Ducitrn, Krivovo, Cuprija, Pristina), oliedepots (Doljevac, Bor), communicatie-infrastructuur (Stara Pazova, Budva, Sremica, Uzice, Kursumlija, Rapca, Kacanik, Vesna Kobila, Pristina), SAM (Belgrado), bruggen (Raska, Popovac, Donje Trnjance,...), kazernes (Pristina, Obrenovac), MUP-hoofdkwartier (Pristina)... gebombardeerd.

Het Internationaal straftribunaal voor ex-Joegoslavië (Den Haag) klaagt Slobodan Milosevic en vier van zijn trawanten (Milan Milutinovic, Nikola Sainovic, Dragoljub Ojdanic en Vlatko Stojiljkovic) aan voor **misdaden tegen de mensheid** (meer bepaald moord, vervolging op basis van politieke, raciale of religieuze gronden en deportatie) en **oorlogsmisdaden** (schending van de wetten en gebruiken van de oorlog). Hoofdaanklaagster Louise Arbour eist meteen de opsporing en arrestatie van de vijf aangeklaagden.

Hevige gevechten tussen KLA/UCK en Joegoslavische eenheden nabij Morina (Albanië). Tsjernomyrdin eist dat de bombardementen spoedig stoppen, anders zal hij genooddaakt zijn om het volgende advies aan de Russische president te verlenen: stopzetting van alle Russische medewerking aan het onderhandelingsproces, stopzetting van alle militair-technologische samenwerking met de Verenigde Staten en West-Europa, ratificatie START II-ontwapeningsverdrag uitstellen, en het Russische veto in de Veiligheidsraad gebruiken wanneer een resolutie over Joegoslavië op de agenda staat. 30 Europese landen bespreken in Bonn het Duitse stabiliteitspact voor de Balkan. Het pact is een soort van langetermijnstrategie voor de ganse Balkan. Volgens Joschka Fischer is het langetermijndoel van het stabiliteitspact de integratie van alle Zuidoost-Europese landen in het moderne Europa. Op termijn moeten al deze landen kunnen toetreden tot de Europese Unie, maar het stabiliteitspact vormt geen binnenweg naar het lidmaatschap. Elk van deze landen zal afzonderlijk worden beoordeeld op hun persoonlijke verdiensten, bovendien zal elk van hen moeten beantwoorden aan de EU-voorwaarden inzake respect voor de mensenrechten, democratie, vreedzame relaties en een open economie. De Europese Commissie had haar eigen voorstel (zie 26 mei).

Vrijdag 28 mei (dag 66). Militaire eenheden en stellingen (Kosovo), vliegvelden (Ponikve, Sjenica), munitiedepots (Valjevo, Kosovska Mitrovica, Kursumlija, Pristina, Boljevac, Vrsac, Kraljevo), kazernes (Prizren, Sremska Mitrovica, Cuprija)... gebombardeerd. NAVO gooit pamfletten uit boven Kosovo: *“Aandacht VJ-eenheden! Terwijl jullie de NAVO-bombardementen moeten ondergaan, weinig benzine en mondvoorraad hebben, onbetaald en voorbij jullie militiedienst zijn, gaat de MUP naar huis, om haar winsten uit te tellen van haar ‘geconfiscerde’ buit. Zij ontvangen een regelmatig loon, gebruiken jullie materieel,... Het enige dat jullie gemeenschappelijk hebben is de schuld voor de wandaden van de MUP.”*

Joegoslavië aanvaardt het G 8-principeakkoord. Moskou beschouwt de aanklacht tegen Slobodan Milosevic als een ‘politieke aanklacht’. Men heeft klaarblijkelijk de bedoeling om een vreedzame regeling met Milosevic onmogelijk te maken, aldus Moskou.

Zaterdag 29 mei (dag 67). De NAVO reageert terughoudend op Belgrado's aanvaarding van het G 8-principeakkoord. Groot UCK-offensief nabij Morina (Albanië) tegen Joegoslavische troepen. Tegenoffensief van Joegoslavië nabij Padesh. Amerikaanse soldaten aan de zijde van het UCK gesignaleerd.

Zondag 30 mei (dag 68). Militaire eenheden en stellingen (Kosovo), kazernes (Belgrado, Surdulica),... gebombardeerd. Volgens Belgrado werd bij de aanval op Surdulica een bejaardentehuis getroffen. De NAVO ontkent.

Maandag 31 mei (dag 69). Bombardementen om militaire eenheden en stellingen (Kosovo), vliegvelden (Batajnica, Pristina), SAM (Belgrado), munitiedepots (Gnjilane, Belgrado, Sremska Mitrovica, Kursumlija, Pristina), oliedepots (Smederevo, Novi Sad), commando bunkers (Avala, Dobanovci), MUP-hoofdkwartier (Pristina), kazernes (Novi Pazar, Leskovac, Pancevo, Belgrado, Pec, Gnjilane, Obrenovac)... Eén raket treft een woonwijk in Novi Pazar. De NAVO bombardeert de Albanese grensstreek. Belgrado herbevestigt de principes uitgedokterd door de G 8. De oppositiepartijen reageren zeer positief op de beslissing van Milosevic. Zij vragen zich wel af waarom het inzicht niet eerder is gekomen. Dokters in Albanië en Macedonië vrezen voor epidemieën. In Cetinje (Montenegro) breekt er een schermutseling uit tussen reservisten van het Joegoslavische leger en de Montenegrijnse politie. De EU-ministers van Buitenlandse Zaken keuren het voorstel van de Europese Commissie goed om met de Balkanlanden nieuwsoortige stabilisatie- en associatieakkoorden af te sluiten.

Dinsdag 1 juni (dag 70). Militaire eenheden en stellingen (Kosovo), munitiedepots (Kursumlija), oliedepots (Sombor), kazernes (Obrenovac).... gebombardeerd.

Woensdag 2 juni (dag 71). Militaire eenheden en stellingen (Kosovo), munitiedepots (Kursumlija), commandopost (Pristina), radiorelais (Pristina, Ljubovica, Dimitrovgrad, Sremska Karlovci), radiostations (Nis, Srbobran).... gebombardeerd. Besprekingen tussen Tsjernomyrdin, Ahtisaari en Milosevic in Belgrado over beëindiging van het conflict: Milosevic stelt vredesplan voor aan het Servische parlement. Het Internationaal Gerechtshof in Den Haag verwerpt de aanklacht van Joegoslavië tegen 10 NAVO-landen om hun luchtaanval onmiddellijk te stoppen. Eerst en vooral verklaart het Internationaal Gerechtshof zich onbevoegd, en ten tweede wordt de aantijging van volkerenmoord gepleegd door de NAVO tegen het Servische volk verworpen, omdat Belgrado onvoldoende heeft aangetoond dat de NAVO met haar bombardementen volkerenmoord pleegt.

De doorbraak

Donderdag 3 juni (dag 72). Militaire eenheden en stellingen (Kosovo), munitiedepots (Novi Pazar, Boljevac, Kursumlija), oliedepots (Sombor), MUP-hoofdkwartier (Kula Milicija)... gebombardeerd. Het Servische parlement aanvaardt het vredesvoorstel van EU-bemiddelaar Ahtisaari en de Russische afgezant Tsjernomyrdin. Hierop gaat Milosevic ook akkoord met het tienpuntenplan. De terugtocht van de Joegoslavische en Servische strijdkrachten zou binnen de twee dagen kunnen beginnen, maar eerst moet het militair-technisch gedeelte van het vredesplan nog nader worden besproken door de NAVO en de Joegoslavische legerleiding. In het Westen wordt gematigd positief gereageerd op de berichten uit Belgrado. Milosevic is al meerdere malen zijn beloftes niet nagekomen, heet het.

Vrijdag 4 juni (dag 73). Servische artilleriestellingen beschieten Albanië, vier mensen worden gewond. Militaire eenheden en stellingen in (Kosovo) gebombardeerd door de NAVO. De Belgische diplomaat Jan Matthysen wordt officieel benoemd door VN Secretaris-Generaal Kofi Annan tot VN-medewerker van de Slovaakse VN-gezant voor de Balkan Eduard Kukan.

Zaterdag 5 juni (dag 74). Servische artillerie bestookt Kruma (Albanië). Een Joegoslavische delegatie arriveert in Blace (Macedonië) om te praten met de NAVO over terugtocht van de Joegoslavische en Servische leger-, politie- en paramilitaire eenheden. De NAVO-delegatie staat onder leiding van de Britse generaal Michael Jackson, bevelvoerder van KFOR (de Kosovo vredesmacht). Het militair-technisch gedeelte van het vredesplan betreft o.a.:

- langs welke routes de Joegoslavische en Servische strijdkrachten zich moeten terugtrekken;
- langs waar ze Kosovo moeten verlaten;
- alle troepen moeten binnen de 7 dagen Kosovo verlaten;
- de vindplaats van al de mijnevelden bekendmaken;
- terugtocht van al het luchtafweergeschut.

Ondertussen blijven de bombardementen gehandhaafd, maar op beperkte schaal. Nadat de Joegoslavische delegatie om een korte onderbreking had gevraagd, om te overleggen met Belgrado, keerden zij niet meer terug. Volgens Servische bronnen was er onenigheid over drie van de tien punten uit het vredesakkoord. Belgrado wil geen volledige terugtrekking van haar troepen, ook wil het meer tijd voor de aftocht. De Kosovaarse vluchtelingen zijn niet te vinden voor een Russische aanwezigheid in Kosovo. Volgens de *Sunday Times* heeft de zoon van Milosevic zes maanden geleden 2,7 miljoen dollar op Zuid-Afrikaanse bankrekeningen gestort.

Zondag 6 juni (dag 75). Servische artillerie blijft Kruma (Albanië) bestoken. Besprekingen tussen de NAVO en Joegoslavië worden verdergezet in Kumanovo (Macedonië). Russische militairen vervoegen de gesprekken. De Joegoslaven verhardten hun positie. Joegoslavië eist het behoud van 15.000 soldaten in Kosovo. De veiligheid van de vluchtelingen komt hierdoor in gevaar, aldus generaal Michael Jackson. In de vroege avond (17:00 GMT) springen de gesprekken af nadat de Joegoslavische legerleiding de eerder gemaakte afspraken van donderdag j.l., tussen Milosevic en de bemiddelaars Ahtisaari en Tsjernomyrdin, niet wil nakomen. De bal wordt nu doorspeeld naar de G 8. Het Amerikaans Ministerie van Buitenlandse Zaken maakt bekend dat het bereid is om economische hulp aan Joegoslavië te verstrekken op voorwaarde dat Belgrado samenwerkt met het Internationaal Straftribunaal voor ex-Joegoslavië en eindelijk een democratiseringsproces opstart. Dit heeft onder meer voor gevolg dat Milosevic uitgeleverd zou moeten worden.

Ook in de Europese Unie gaan hiervoor stemmen op. Milan Panic, de voormalige Eerste Minister van Joegoslavië die in de VS een succesrijk zakenman is, biedt zich aan om een overgangsregering te leiden als Milosevic van het politieke toneel verdwijnt.

Maandag 7 juni (dag 76). De Joegoslavische ordetroepen beginnen met een nieuw offensief tegen het KLA/UCK in de omgeving van de Pastrikberg. Hevige gevechten tussen het KLA en het Joegoslavisch leger gesignaleerd. Het offensief wordt gestuit wanneer twee Joegoslavische legerbataljons worden gebombardeerd - waarschijnlijk zijn er honderden doden. De NAVO-bombardementen werden terug opgevoerd nadat de Joegoslavische legerleiding het militair-technisch akkoord verworpen had. Zij vroegen eerst een VN-resolutie, en daarna pas een terugtrekking uit Kosovo. Eens te meer probeert Belgrado het onvermijdelijke uit te stellen in de hoop om nog wat meer uit de brand te slepen dan wat eerder werd overeengekomen. Munitiedepots (Kursumlija, Kraljevo), militaire depots (Podgorace, Cuprija, Svetozarevo), en oliedepots (Novi Sad) getroffen. Servische stellingen bestoken Jazince (Macedonië). De G 8 voeren besprekingen in Bonn over een VN-ontwerpresolutie. Gesprekken springen af nadat er geen overeenstemming kan worden bereikt over de bewoording van de VN-ontwerpresolutie. Het grootste struikelblok wordt gevormd door de verschillende opvattingen over de rol van de NAVO in de internationale vredesmacht (KFOR) en over de vervolging van oorlogsmisdadigers.

Dinsdag 8 juni (dag 77). De G 8 bereiken in Keulen een akkoord over de tekst van een VN-ontwerpresolutie over Kosovo. Bovendien werden de G 8 het ook eens over de chronologische volgorde van de verscheidene stappen die aan de stationering van de vredesmacht (KFOR) voorafgaan. Ahtisaari is op bezoek in Peking om China op de hoogte te brengen van de vredesplannen.

Woensdag 9 juni (dag 78). Een militair akkoord wordt bereikt tussen de NAVO en Joegoslavië. Dit akkoord bevat een gedetailleerd tijdschema waaraan de terugtrekkende Joegoslavische en Servische troepen zich moeten houden. De luchtaanvallen worden opgeschort wanneer Joegoslavië begint met een verifieerbare terugtrekking van haar troepen. De luchtaanvallen stoppen definitief wanneer alle ordetroepen uit Kosovo zijn verdwenen. De aftocht zal als volgt verlopen:

Dag 1: substantiële aftocht uit zone 3 (het noorden van Kosovo);

Dag 3: radarinstallaties, raketinstallaties en luchtafweer wordt verplaatst naar Servië op 25 km van de Kosovaarse grens;

Dag 6: alle ordetroepen moeten weg zijn uit zone 1 (het zuidelijke deel van Kosovo);

Dag 9: alle ordetroepen moeten weg zijn uit zone 2 (het centrale deel van Kosovo);

Dag 11: alle ordetroepen moeten weg zijn uit gans Kosovo.

De internationale vredesmacht zal Kosovo in trekken wanneer de VN-Veilighedsraad een resolutie ter zake aanneemt. Berichten over plunderende Servische ordetroepen in Pristina doen de ronde.

De aftocht

Donderdag 10 juni. De eerste Joegoslavische en Servische ordetroepen trekken zich terug uit Kosovo, vergezeld van angstige Servische burgers. De NAVO schort haar bombardementen op. Na 78 dagen komt er een einde aan de oorlog. Hierop komt de VN-Veilighedsraad bijeen om haar goedkeuring te verlenen aan de stationering van een internationale vredesmacht door het aannemen van resolutie 1244 (1999), 14 leden stemden voor en China onthield zich. Rusland en China stonden erop dat de bombardementen eerst moesten stoppen voordat er gestemd kon worden. De Joegoslavische afgezant bij de VN, Vladislav Jovanovic, bekritiseerde de resolutie: volgens Jovanovic wordt Kosovo een VN-protectoraat wat de weg opent voor volledige afscheiding van Joegoslavië; verder mag er niet verwezen worden naar het Internationaal Straftribunaal voor ex-Joegoslavië; ook het open mandaat voor de VN-missie is een doorn in het oog van Joegoslavië, hierdoor wordt de soevereiniteit van Joegoslavië geschonden aldus Jovanovic. De Servische oppositieleider Vuk Draskovic roept Milosevic op om af te treden.

De Noord-Atlantische Raad geeft het activeringsbevel aan KFOR en Operatie Joint Guardian. Kosovo wordt opgedeeld in 5 NAVO-sectoren: Groot-Brittannië (Pristina), Frankrijk (Pec), Verenigde Staten (Grijilane), Duitsland (Prizren), en Italië (het noorden). Rusland wil een eigen niet-NAVO-sector in het noordoosten (Pristina). De NAVO is hier niet voor te vinden:

- dit doet afbreuk aan de éénvormige KFOR-bevelsstructuur;

- kan leiden tot het ontstaan van een enclave waarin de Joegoslavische en Servische troepen zich kunnen verschuilen;

- kan uiteindelijk leiden tot de opdeling van Kosovo;

- Albanese Kosovaren zullen misschien niet willen terugkeren naar dit gedeelte van Kosovo.

NAVO-eenheden verzamelen zich aan de Kosovaars-Macedonische grens.

Vrijdag 11 juni. Russische onderdelen van de Bosnische vredesmacht (SFOR) rukken op naar Kosovo. Druk diplomatiek overleg tussen Moskou en Washington. Moskou belooft dat deze eenheden Kosovo niet zullen binnentrekken. In de nacht van vrijdag op zaterdag trekken deze Russische troepen Pristina binnen en bezetten het vliegveld. Moskou wil met deze daad zijn eisen voor een eigen zone in Kosovo kracht bij zetten.

Zaterdag 12 juni. Britse KFOR-eenheden vertrekken vanuit Macedonië richting Pristina.

FEITEN EN DOCUMENTEN

STRIJDKRACHTEN

NAVO

- vliegtuigen: ca. 1.000 vliegtuigen en 24 Apache gevechtshelikopters;

USA: 723; UK: 20; Frankrijk: 60; België: 14; Italië: 42; Canada: 18; Denemarken 10; Duitsland 14; Nederland 22; Noorwegen: 7; Spanje: 7; Turkije: 18;

- schepen: 35

USA: 1 vliegdekschip, 3 kruisers, 5 destroyers, 1 fregat, 3 duikboten, 8 andere; Frankrijk: 2 destroyers, 1 duikboot; Duitsland: 1 fregat; Griekenland: 1 destroyer; Italië: 1 fregat; Nederland: 1 fregat; Spanje: 1 fregat; Turkije: 1 fregat; UK: 1 vliegdekschip, 2 fregatten, 1 destroyer, 1 duikboot;

- grondtroepen: 12.000 NAVO soldaten in Macedonië (KFOR), 5.350 in Albanië, 8.000 in Albanië (*Operation Allied Harbour*).

NAVO-leden die materiële steun verlenen: België, Canada, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië, Nederland, Noorwegen, Portugal, Spanje, Turkije, Verenigde Staten;

NAVO-leden die indirecte steun verlenen: Hongarije, Polen, Tsjechië;

NAVO-leden die niet deelnemen: Griekenland, IJsland, Luxemburg

Joegoslavië

- Landmacht: 90.000 soldaten, 150.000 reservisten, 1.300 tanks, 570 gepantserde troepenvoertuigen, 60 SAM-installaties (incl. SA-6);

- luchtmacht: 16.000 soldaten, 15 MiG 29, 64 MiG 21, 90 andere, 8 SAM regimenten met SA 2, SA 3

- zeemacht: 7.500 zeelui, 4 fregatten, 4 duikboten

- binnenlandse veiligheidstroepen: 75.000 speciale politie-eenheden

Het 3° Leger (hoofdkwartier Nis) is verantwoordelijk voor militaire acties in Kosovo.

OPERATIE JOINT GUARDIAN (KFOR, 10/06/99): 50.000 (voorlopige cijfers)

Ongeveer 30 landen nemen deel, waarvan:

Groot-Brittannië: 13.000; Duitsland: 8.500; USA: 7.000; Frankrijk: 6.500; Italië: 2.000; Spanje: 1.200; België: 1.100; Griekenland: 1.000; Canada: 800; Noorwegen: 1.200; Polen: 800; Nederland: 700; Rusland: 5.000 à 10.000; Finland: 800; Roemenië: 250; Oekraïne: 200; Tsjechië: 150

POLITIEKE PARTIJEN

Socialistische Partij van Servië (SPS). Gesticht op 17 juli 1990 door het samensmelten van de Liga van Servische Communisten met de Socialistische Alliantie. Zowel in de republiek Servië als op federaal vlak is de SPS de grootste partij. In 1993 ging de SPS een nauwere samenwerking aan met de Servische Radikale Partij (SRS), geleid door Vojislav Seselj, om de toenmalige Joegoslavische president Cosic van zijn troon te stoten. Deze coalitie hield niet lang stand. Tijdens de verkiezingen van 1996 en 1997 kon de SPS haar positie verstevigen door een electorale coalitie te vormen met de JUL en ND. OVSE-waarnemers meldden later dat deze verkiezingen gekenmerkt werden door massale fraude. In het Servisch parlement vormt het SPS een coalitie met de SRS.

Joegoslavisch Verenigd Links (JUL). Gesticht in 1995 door de vrouw van Slobodan Milosevic, Mirjana Markovic.

Servische Vernieuwingsbeweging (SPO). Gesticht door de samensmelting van 4 kleinere partijen op 14 maart 1990. Kort hierna verliet Vojislav Seselj de SPO om de SRS te vormen. De SPO wordt tot op heden geleid door Vuk Draskovic. Sinds het heengaan van Seselj uit de SPO heeft deze partij haar ultra-nationalisme sterk gemilderd, en heden is de SPO de monarchistische toer opgegaan. Gedurende 1993 sprak Draskovic zich uit tegen de wantoestanden in Bosnië-Herzegovina waardoor hij werd gearresteerd en mishandeld door de Servische politie. Sedert de laatste federale verkiezingen maakt de SPO deel uit van een coalitie met de SPS in het federale parlement. Vuk Draskovic is sinds januari 1999 Joegoslavische vice-premier.

Servische Radikale Partij (SRS). Opgericht in februari 1991, en geleid door Vojislav Seselj. De SRS verdedigt een Groot-Servië, en zou vertakkingen hebben in de naburige landen. Haar paramilitaire vleugel, de Servische Chetnik Beweging, werd opgedoekt in 1994 na aantijgingen van oorlogsmisdaden die

begaan werden tijdens het conflict in Kroatië (1991-1992). Kort voor het begin van de NAVO-acties zei hij het volgende: "Als Servië wordt gebombardeerd zal er geen enkele etnische Albanees overblijven in Kosovo".

Democratische Alliantie van Kosovo (DSK-LDK). Wordt geleid door Ibrahim Rugova. De DSK eist de oprichting van een onafhankelijke, gedemilitariseerde republiek Kosovo.

Socialistische Democratische Partij van Montenegro (DPSCG). Volgt de Communistische Liga van Montenegro op. Vormt de grootste partij van Montenegro, en wordt geleid door Milo Djukanovic. Deze laatste versloeg de vertrouweling van Milosevic, Momir Bulatovic, tijdens de Montenegrijnse presidentsverkiezingen (oktober 1997). Bij de inauguratie van Djukanovic braken er rellen uit waarvoor Bulatovic, en dus Milosevic, verantwoordelijk was. Ondertussen heeft Djukanovic Montenegrijnse politie-eenheden een militaire opleiding laten ondergaan ingeval Milosevic, met de hulp van het Joegoslavisch leger, de macht wil grijpen in Montenegro.

DOELWITTEN

MILITAIRE DOELWITTEN

- benzinedepots (o.a. Belgrado, Nis, Smederevo, Sombor, Valjevo, Pristina [K])
- communicatie & commandocentrales (Belgrado, Kraljevo, Krusevac, Rakovica, Valjevo)
- kazernes (Belgrado, Nis, Urosevac, Vranje, Pristina [K], Gjakova ([K], Prizren [K], Danilovgrad [M])
- leger hoofdkwartier (1° Leger - Belgrado, 2° Leger - Podgorica [M], 3° Leger - Nis)
- legereenheden/MUP (o.a. Djakovica [K], Pec [K], Pristina [K], Prizren [K], Urosevic [K])
- luchtafweer (Belgrado, Bor, Cacak, Kragujevan, Kraljevo, Leskovac, Nis, Novi Sad, Rakovica, Smederevo, Uzice, Pristina [K], Podgorica [M])
- luchtmachtbasis (Belgrado, Batajnica, Nis, Pancevo, Rakovica, Sianica, Smederevo, Sombor, Uzice, Pristina [K], Podgorica [M])
- luchtmacht hoofdkwartier (Belgrado, Podgorica [M])

- munitiedepots (o.a. Nis, Pristina [K], Danilovgrad [M])
- munitiefabriek (Paracin)
- radarposten (o.a. Avala, Subotica, Bar [M],)
- vliegtuigfabriek (Pancevo)
- wapenfabriek (Kragujevac)

INDUSTRIËLE DOELWITTEN

- autofabriek (Kragujevac)
- chemische fabriek (Belgrado, Baric, Leskovac, Pancevo, Lucani [K])
- industriële doelwitten (Belgrado, Batajnica, Bogojevo, Cacak, Krusevac, Kula, Kursumijija, Nis, Novi Sad, Sremska Mitrovica, Valjevo, Vranje, Pristina [K], Djakovica [K], Gojiane [K], Urosevac [K])
- machinefabriek (Krusevac)
- oliedepots (Belgrado, Novi Sad, Pancevo, Pristina [K])
- petrochemische nijverheid (Belgrado, Lokanica, Novi Sad, Pancevo, Smederevo, Valjevo)

INFRASTRUCTUUR

- administratie (twee ministeries - Belgrado; post, nationale bank, gemeentehuis - Pristina [K])
- bruggen (Backa Palanka, Beska, Biljanovac, Bistrica, Bogojevo, Grdelica, Kosanice, Krupanj, Krusevac, Kursumijija, Novi Sad, Paracin, Prijepolje, Smederevo)
- communicatie [TV & radiotransmissietorens,...] (Belgrado, Fruska Gora, Jagodina, Kopaonik, Loznica, Novi Sad, Ovcara, Prokupija, Uzice, Pristina [K])
- energie- en watervoorziening (Batajnica, Kragujevac, Novi Sad, Nova Varos, Polimlje, Zemun, Pristina [K], Belacevac [K])
- huizencomplex (Belgrado: 7 doden, 50 gewonden; Surdica: 16 doden)
- residentie Milosevic (Belgrado)
- SP/Servië hoofdkwartier (Belgrado)
- vliegveld (Belgrado, Batajnica, Kraljevo, Podgorica [M], Pristina [K])

AANTAL VLUCHTELINGEN

(sinds maart 1998 zijn reeds 200.000 Kosovaren op de vlucht; 100.000 hebben politiek asiel aangevraagd in Europese landen)

Za 27/3/99: 15.000 vluchtelingen

Zo 28/3/99: 25.000 vluchtelingen

Ma 29/3/99: 90.000 vluchtelingen

Di 30/3/99: 127.000 vluchtelingen

Wo 31/3/99: 133.000 vluchtelingen

Do 1/4/99: 156.000 vluchtelingen, waarvan 100.000 (Alb.) en 29.000 (Mac.)

Za 3/4/99: 315.000 vluchtelingen, waarvan 170.000 (Alb.) en 115.000 (Mac.)

Zo 4/4/99: 360.000 vluchtelingen, waarvan 204.000 (Alb.) en 115.000 (Mac.)

Ma 5/4/99: 400.000 vluchtelingen, waarvan 226.000 (Alb.) en 120.000 (Mac.)

Wo 7/4/99: 521.000 vluchtelingen, waarvan 293.000 (Alb.) en 136.000 (Mac.)

Ma 12/4/99: 526.000 vluchtelingen, waarvan 310.000 (Alb.), 118.000 (Mac.), en 8.000 (elders)

Wo 14/4/99: 536.000 vluchtelingen, waarvan 314.000 (Alb.), 116.000 (Mac.), en 11.000 (elders)

Vr 16/4/99: 564.000 vluchtelingen, waarvan 321.000 (Alb.), 122.000 (Mac.), en 14.000 (elders)

Za 17/4/99: 588.000 vluchtelingen, waarvan 339.000 (Alb.), 129.000 (Mac.), en 15.000 (elders)

Zo 18/4/99: 615.000 vluchtelingen, waarvan 360.000 (Alb.), 133.000 (Mac.), en 15.000 (elders)

Ma 19/4/99: 619.000 vluchtelingen, waarvan 365.000 (Alb.), 133.000 (Mac.), en 16.000 (elders)

Di 20/4/99: 603.000 vluchtelingen, waarvan 355.000 (Alb.), 127.000 (Mac.), en 16.000 (elders) (gecorrigeerde cijfers UNHCR)

Wo 21/4/99: 607.000 vluchtelingen, waarvan 357.000 (Alb.), 130.000 (Mac.), en 17.000 (elders)

Do 22/4/99: 609.000 vluchtelingen, waarvan 359.000 (Alb.), 132.000 (Mac.), en 17.000 (elders); en 500.000 IDP's in Kosovo

Vr 23/4/99: 613.000 vluchtelingen, waarvan 362.000 (Alb.), 133.000 (Mac.), en 18.000 (elders)

Zo 25/4/99: 616.000 vluchtelingen, waarvan 363.000 (Alb.), 135.000 (Mac.), en 19.000 (elders)

Ma 26/4/99: 600.000 vluchtelingen, waarvan 365.000 (Alb.), 137.000 (Mac.), en 20.000 (elders) (gecorrigeerde cijfers)

Di 27/4/99: 604.000 vluchtelingen, waarvan 366.000 (Alb.), 139.000 (Mac.), en 21.000 (elders)

Di 4/5/99: 677.000 vluchtelingen, waarvan 396.000 (Alb.), 204.000 (Mac.), en 28.000 (elders)

Wo 5/5/99: 695.000 vluchtelingen, waarvan 404.200 (Alb.), 211.340 (Mac.), en 29.000 (elders)

Do 6/5/99: 682.000 vluchtelingen, waarvan 405.360 (Alb.), 198.000 (Mac. gecorrigeerde cijfers), 31.000 (elders)

Vr 7/5/99: 716.000 vluchtelingen, waarvan 406.000 (Alb.), 231.000 (Mac.), 32.000 (elders)

Za 8/5/99: 718.000 vluchtelingen, waarvan 407.000 (Alb.), 231.000 (Mac.), 34.000 (elders)

Ma 10/5/99: 745.000 vluchtelingen, waarvan 422.000 (Alb.), 241.000 (Mac.), 36.000 (elders)

Vr 14/5/99: 747.000 vluchtelingen, waarvan 431.000 (Alb.), 233.000 (Mac.), 44.000 (elders)

Do 20/5/99: 743.000 vluchtelingen (herziene cijfers), waarvan 433.000 (Alb.), 226.000 (Mac.), 57.000 (elders).

Di 25/5/99: 686.200 vluchtelingen, waarvan 439.500 (Alb.), 246.700 (Mac.)

Di 3/6/99: 782.000 vluchtelingen, waarvan 443.000 (Alb.), 248.000 (Mac.), 75.000 (elders)

ETNISCHE SAMENSTELLING JOEGOSLAVIE

SERVIE (1996): Serviërs: 63%, Albanezen: 14%, Montenegrijnen: 6%, Hongaren: 4%, andere: 13%

KOSOVO (1996): Albanezen: 90%, Serviërs: 10%

MONTENEGRO (1996): Montenegrijnen: 62%, Moslims: 15%, Serviërs: 9%, Albanezen: 7%, anderen: 7%

KOST VAN HET CONFLICT

Volgens de NAVO vlogen 720 vliegtuigen 36.000 sorties, en werden 20.000 hoogtechnologische bommen en raketten (kruisraketten, Maverick, Paveway...) gebruikt. Twee NAVO-vliegtuigen gingen daarbij verloren. Joegoslavië daarentegen verloor, volgens de NAVO, één vierde van haar 450 toestellen, één derde van de 600 Joegoslavische artilleriestukken, en één vierde van de Joegoslavische tanks.

Volgens de UNHCR zouden 1,4 miljoen Kosovaarse Albanezen ontheemd of gevlucht zijn. Over het aantal doden kan momenteel weinig gezegd worden daar er nog geen betrouwbare informatie ter beschikking is.

Wapenkost

Stealth F 117: 49 miljoen dollar/stuk

A 10 Thunderbolt tankbusters (10 miljoen dollar)

Maverick-antitankraketten: 160.000 dollar/stuk

Paveway III-bommen (lasergestuurd): 81.000 dollar/stuk

Harm-antiradarraketten: 400.000 dollar/stuk

Joint Stand-Off Weapon: 325.000 dollar/stuk

Congressional Budget Office (20/4/99): eerste drie weken oorlog hebben de Verenigde Staten 600 miljoen dollar gekost, indien tot september dan 4 miljard dollar (indien landoorlog dan 1,3 miljard/maand).

Kosovorekening voor België (op 16/4/99): 2 miljard BEF.

OLIEPIJPLIJNEN

Momenteel worden er studies verricht i.v.m. de haalbaarheid van meerdere projecten:

Een oliepijplijn die de Bulgaarse-Zwarte Zee haven van Bourgas moet verbinden met de Grieks-Mediterraanse haven van Alexandroupolis (een Russisch, Bulgaars en Grieks consortium);

Een oliepijplijn die de Bulgaarse-Zwarte Zee haven van Bourgas moet verbinden met de Albanese-Adriatische Zee haven van Vlor (Transbalkan oliepijplijn);

Een oliepijplijn van Constanta (Roemenië) doorheen Hongarije en Slovenië naar Triëste, in Italië of doorheen Joegoslavië en Kroatië naar Triëste (de zogenaamde *South-East European Line*).

VN-VEILIGHEIDSRAAD RESOLUTIE 1199

(23 september 1998)

De Veiligheidsraad,

- is ernstig verontrust over het recente geweld in Kosovo en vooral over het buitensporig en blind geweld door Servische veiligheidstroepen en het Joegoslavische leger...;
- veroordeelt alle vormen van geweld afkomstig van alle partijen...;
- is zeer verontrust over de toenemende schendingen van de mensenrechten en het internationaal humanitair recht, en benadrukt dat de rechten van alle inwoners van Kosovo moeten worden geëerbiedigd,
- stelt vast dat de zich verslechterende situatie in Kosovo een bedreiging vormt voor de vrede en veiligheid in de regio,

handelend op grond van hoofdstuk VII van het VN-Handvest,

1. eist dat alle partijen onmiddellijk hun vijandigheden laten varen en een staakt-het-vuren in acht nemen...;
2. eist ook dat de Joegoslavische autoriteiten en de Kosovaarse leiders onmiddellijk stappen ondernemen om de humanitaire situatie te verbeteren en een humanitaire catastrofe af te wenden;

3. roept de betrokken partijen op om in dialoog te treden... zodat over een politieke oplossing onderhandeld kan worden...;

4. eist verder dat Joegoslavië de volgende concrete maatregelen treft, naast deze uit resolutie 1160 (1998), zodat een politieke oplossing bewerkstelligd kan worden;

- a. alle politionele acties die de burgerbevolking treffen staken en de terugtrekking van die veiligheidstroepen die gebruikt worden voor onderdrukking van de bevolking;
- b. een gunstig klimaat scheppen voor effectieve internationale waarneming...;
- c. de veilige terugkeer van vluchtelingen en IDP's mogelijk maken...;
- d. besluit verder dat indien aan de concrete maatregelen uit deze resolutie en die van resolutie 1160 (1998) geen gehoor wordt gegeven verdere stappen ondernomen kunnen worden om de vrede en stabiliteit in de regio te herstellen;

VN-VEILIGHEIDSRESOLUTIE 1203 (24 oktober 1998)

De Veiligheidsraad,

- is zeer verontrust over de sluiting van de onafhankelijke media door de Joegoslavische autoriteiten...;
- is zeer geschrokken en verontrust over de voortschrijdende verslechtering van de humanitaire situatie doorheen Kosovo en de nakende humanitaire catastrofe, en benadrukt eens te meer de noodzaak om dit te vermijden;

handelend op grond van hoofdstuk VII van het VN-Handvest,

1. Onderschrijft en ondersteunt de overeenkomsten ondertekend in Belgrado op 16 oktober 1998 tussen de Joegoslavische Republiek en de OVSE, en op 15 oktober 1998 tussen de Joegoslavische Republiek en de NAVO, betreffende verificatie van de vereisten van resolutie 1199 (1998), en eist de volledige en onmiddellijke implementatie van deze akkoorden door de Joegoslavische Republiek;

3. Eist dat de Joegoslavische Republiek resoluties 1160 (1998) en 1199 (1998) volledig inwilligt, en samenwerkt met de OVSE-Verificatie Missie in Kosovo en de NAVO-Lucht Verificatie Missie boven Kosovo...;

RAMBOUILLET AKKOORDEN

Zijn tijdelijke akkoorden (voor 3 jaar geldig) die voorzien in democratisch zelfbestuur, vrede en veiligheid voor iedereen die leeft in Kosovo. Na drie jaar komt er een internationale conferentie om een mechanisme vast te stellen dat moet leiden tot een duurzame oplossing voor de Kosovocrisis.

Democratisch zelfbestuur

Tijdens de interim periode krijgen de Kosovaarse burgers zelfbestuur:

- eigen grondwet: Kosovo zal beschikken over een president, eerste minister, regering, parlementaire vertegenwoordiging, rechterlijke instellingen;
- vrije en eerlijke verkiezingen;
- Kosovo krijgt het recht om zelf wetten te maken, incl. heffen van belastingen, instellen van programma's voor economische, wetenschappelijke, technologische, regionale en sociale ontwikkeling,...;
- de gemeenschappen in Kosovo krijgen controle over hun eigen identiteit (bescherming van hun taal, onderwijs, gezondheidszorg,...);
- de mensenrechten van alle gemeenschappen worden gegarandeerd;
- de internationale gemeenschap moet erop toezien dat aan deze eisen wordt voldaan, o.a. door een internationale militaire aanwezigheid;

Veiligheid

De partijen nodigen de NAVO uit om een militaire troepenmacht (KFOR) te stationeren in Kosovo, deze krijgt de bevoegdheid om op te treden wanneer niet aan de akkoorden wordt voldaan, en om te zorgen voor een veilig klimaat voor allen.

Veiligheid in Kosovo valt onder exclusieve bevoegdheid van KFOR; alle andere veiligheidstroepen moeten zich terugtrekken, of zullen stilletjes aan worden afgebouwd:

- het Joegoslavische leger zal zich volledig terugtrekken uit Kosovo, uitzondering, een beperkte grenswacht;

- Servische veiligheidstroepen zullen zich volledig terugtrekken uit Kosovo behalve een beperkt aantal grenspolitie, en een beperkt aantal burgerpolitie die zal verdwijnen wanneer een nieuwe lokale politiemacht is opgeleid;

- het UCK wordt gedemilitariseerd;

- lokale politie zal alle politionele activiteiten overnemen binnen het jaar.

Een mechanisme voor een duurzame oplossing

INTERNATIONAAL STRAFTRIBUNAAL VOOR EX-JOEGOSLAVIË: AKTE VAN AANKLACHT (27/05/99)

De hoofdaanklaagster van het Internationaal Straftribunaal voor ex-Joegoslavië, volgens haar autoriteit onder artikel 18 van de Statuten van het Tribunaal, klaagt Slobodan Milosevic, Milan Milutinovic, Nikola Sainovic, Dragoljub Ojdanic en Vlatko Stojiljkovic aan wegens misdaden tegen de mensheid en oorlogsmisdaden (*violations of the laws or customs of war*) zoals hieronder beschreven:

ACHTERGROND

34. Gedurende hun offensief, hebben de Joegoslavische en Servische strijdkrachten zich gezamenlijk bezig gehouden met het uitvoeren van een vooraf geplande en gecoördineerde campagne van vernieling gericht tegen Albanese Kosovaarse burgers. Steden en dorpen werden gebombardeerd, huizen, boerderijen en bedrijven afgebrand, en persoonlijke eigendom vernield. Door deze georchestreerde acties zijn ganse dorpen en streken onbewoonbaar gemaakt voor Albanese Kosovaren. Bovendien hebben Servische en Joegoslavische eenheden Albanese Kosovaren lastig gevallen, vernederd en onteerd d.m.v. fysieke en verbale mishandeling. De Albanese Kosovaren zijn ook herhaaldelijk blootgesteld aan hoon, raciale beledigingen en ontorende handelingen gebaseerd op etniciteit en godsdienst, slagen en andere vormen van fysieke mishandeling.

35. Het onwettig deporteren en het met geweld verdrijven van duizenden Albanese Kosovaren uit hun huizen vraagt om geplande en gecoördineerde inspanningen van de kant van de Joegoslavische en Servische leiders, en van de Joegoslavische en Servische strijdkrachten. Gelijkaardige acties werden ondernomen gedurende de oorlogen in Kroatië en Bosnië-Herzegovina tussen 1991 en 1995....

37. Boven op de gedwongen verdrijvingen van Albanese Kosovaren hebben de Joegoslavische en Servische strijdkrachten sinds 24 maart 1999 ook deelgenomen aan moordpartijen van Albanese Kosovaren. Zulke moordpartijen gebeurden op verschillende locaties, o.a. Bela Crkva, Mali Krusa/Krushe e Vogel -- Velika Krusa/Krushe e Mahde, Dakovica/Gjakovë, Crkovez/Padalishte en Izbica.

38. De planning, voorbereiding en uitvoering van de veldtocht in Kosovo door de Joegoslavische en Servische strijdkrachten, werd gepland, bevolen, gepleegd of voorbereid door Slobodan Milosevic, de president van Joegoslavië; Milan Milutinovic, de president van Servië; Nikola Sainovic, de vice-premier van Joegoslavië; kol.-gen. Dragoljub Ojdanic, hoofd van de Generale Staf van Joegoslavië; en Vljako Stojiljkovic, minister van Binnenlandse Zaken van Servië.

TEN LASTENLEGGINGEN

91. De terreurcampagne tegen de Albanese Kosovaren werd uitgevoerd door de strijdkrachten van Joegoslavië en Servië in opdracht van, met de goedkeuring van, of met de ondersteuning van Slobodan Milosevic, Milan Milutinovic, Nikola Sainovic, Dragoljub Ojdanic en Vljako Stojiljkovic. De acties gericht tegen de Albanese Kosovaren hadden als doelstelling het verwijderen van een groot deel van de Albanese populatie uit Kosovo om verzekerd te zijn van blijvende Servische controle over de provincie....

92. De strijdkrachten van Joegoslavië en Servië hebben op systematische wijze honderdduizenden Albanese Kosovaren met geweld verdreven en intern ontheemd gemaakt. Om deze verdrijvingen en ontheemding te vergemakkelijken hebben de strijdkrachten van Joegoslavië en Servië doelbewust een klimaat van angst en onderdrukking geschapen met behulp van geweld, bedreigingen, en gewelddaden.

93. Doorheen Kosovo hebben de strijdkrachten van Joegoslavië en Servië de persoonlijke en commerciële bezittingen van de Albanese Kosovaren geroofd en geplunderd. Politieagenten, soldaten en officieren hebben visitaties, bedreigingen, en gewelddaden gebruikt om de Albanese Kosovaren te beroven van geld en kostbaarheden. De grensbewakers daarentegen hebben op systematische wijze persoonlijke voertuigen en bezittingen gestolen van de gedeporteerden.

94. Doorheen Kosovo hebben de strijdkrachten van Joegoslavië en Servië op systematische wijze de persoonlijke bezittingen van de Albanese Kosovaren vernietigd. Dit werd verwezenlijkt door het beschieten van dorpen en steden; het in brand steken van huizen, boerderijen en ondernemingen; en de vernietiging van persoonlijke eigendommen. Het gevolg hiervan is dat ganse streken onbewoonbaar werden gemaakt voor de Albanese Kosovaren.

95. Doorheen Kosovo zijn de strijdkrachten van Joegoslavië en Servië Albanese Kosovaren lastig gevallen, beledigd en vernederd door middel van lichamelijk en verbaal geweld. Politieagenten, soldaten en officieren hebben herhaaldelijk Kosovaarse Albanese onderworpen aan beledigingen, racisme, slagen en andere vormen van lichamelijke mishandeling gebaseerd op hun etnische, religieuze of politieke identificatie.

97. Beginnende op 1 januari 1999 en lopende tot op de datum van deze aanklacht hebben de strijdkrachten van Joegoslavië en Servië [...] zich schuldig gemaakt aan de handelingen uitgelegd in paragrafen 92 t/m 96, met als resultaat de gedwongen deportatie van ongeveer 740.000 Albanese Kosovaren....

98. Beginnende op 1 januari 1999 en lopende tot op de datum van deze aanklacht hebben de strijdkrachten van Joegoslavië en Servië [...] zich schuldig gemaakt aan de moord van honderden Albanese-Kosovaarse mannen, vrouwen en kinderen [...] Onder andere de volgende massamoorden:

- a. 15 januari 1999 [...] Racak [...]
- b. 25 maart 1999 [...] Bela Crkva [...]
- c. 25 maart 1999 [...] Velika Krusa en Mali Krusa/Krushe e Mahde en Krushe e Vogel [...]
- d. 26 maart 1999 [...] Dakovica/Gjakovë [...]
- e. 27 maart 1999 [...] Crkovez/Padalishte [...]
- f. 27 maart 1999 [...] Izbica [...]
- g. 2 april 1999 [...] Qerim [...]

100. [...] Slobodan Milosevic, Milan Milutinovic, Nikola Sainovic, Dragoljub Ojdanic, en Vljako Stojiljkovic hebben gepland, bevolen, gepleegd of voorbereid de planning, voorbereiding of uitvoering van:

AANKLACHT 1: Deportatie, een **MISDAAD TEGEN DE MENSHEID** [...]

AANKLACHT 2: Moord, een **MISDAAD TEGEN DE MENSHEID** [...]

AANKLACHT 3: Moord, een **SCHENDING VAN DE WETTEN EN GEBRUIKEN VAN OORLOG** [...]

AANKLACHT 4: Vervolg op basis van politieke, etnische of religieuze gronden, een **MISDAAD TEGEN DE MENSHEID** [...]

VREDESAKKOORD (3 juni 1999)

1. Een onmiddellijk en verifieerbaar einde aan het geweld en de repressie in Kosovo.
2. Verifieerbare terugtrekking uit Kosovo van alle militaire, politieke en paramilitaire eenheden volgens een snel tijdschema.
3. Ontplooiing in Kosovo met instemming van de VN van een afdoende internationale burgerlijke aanwezigheid, alsook die van een internationale troepenmacht die kan optreden indien nodig volgens hoofdstuk VII van het VN-Handvest, en die in staat zijn de doelstellingen te realiseren;
4. De internationale troepenmacht, met NAVO-troepen als kern, moet worden ingezet onder één bevelsstructuur, en moet de bevoegdheid hebben om een veilig klimaat voor allen in Kosovo te scheppen, bovendien moet zij de veilige terugkeer van alle ontheemden en vluchtelingen mogelijk maken.
5. Oprichting van een door de VN-Veiligheidsraad gemandateerd overgangsbestuur voor Kosovo als onderdeel van de internationale burgerlijke aanwezigheid, onder welke Kosovo een ruime autonomie verkrijgt binnen Joegoslavië;
Creatie van democratische instellingen...;
6. Na terugtrekking zal een overeengekomen aantal Joegoslaven en Serviërs mogen terugkeren om volgende taken waar te nemen:
 - Liaison met de internationale burgerlijke en militaire aanwezigheid;
 - Het ruimen van mijnevelden;
 - Het bewaken van belangrijk Servisch patrimonium;
 - Het bewaken van belangrijke grensovergangen.

7. Veilige en vrije terugkeer van alle ontheemden en vluchtelingen onder toezicht van het UNHCR en onbelemmerde toegang tot Kosovo voor humanitaire organisaties.

8. Bij de uitwerking van een voorlopig politiek akkoord over de Kosovaarse autonomie zal rekening worden gehouden met het akkoord van Rambouillet en met de soevereiniteit en territoriale integratie van Joegoslavië en de andere landen in de regio. Het UCK/KLA wordt gedemilitariseerd.

9. Het implementeren van een stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa met brede internationale participatie om de democratie, economische welvaart, stabiliteit en regionale samenwerking te bevorderen.

10. Om het stopzetten van alle militaire acties te verkrijgen moet akkoord worden gegaan met bovenstaande punten, en met eerder gestelde voorwaarden, die hieronder in voetnoten nader worden toegelicht.

Voetnoot

Het militair-technisch akkoord (bevat de procedures voor terugtrekking); een snel tijdschema voor terugtrekking troepen (7 dagen); luchtafweer terugtrekken uit de veiligheidszone van 25 km....

VN-ONTWERPRESOLUTIE

overeengekomen door de G 8 (8 juni 1999)

A. De Veiligheidsraad herinnert aan resoluties 1160 (1998) van 31 maart 1998, 1199 (1998) van 23 september 1998, 1203 (1998) van oktober 1998 en 1239 (1999) van 14 mei 1999,

G. Herinnert aan de rechtsbevoegdheid en het mandaat van het Internationaal Straftribunaal voor ex-Joegoslavië,

H. Verwelkomt de algemene principes betreffende een politieke oplossing voor de Kosovocrisis aangenomen op 6 mei 1999 (S/1999/516, Annex 1 bij deze resolutie) en verwelkomt de aanvaarding door Joegoslavië van de principes [...] S/1999/649, Annex 2 bij deze resolutie,

I. Herbevestigt de soevereiniteit en territoriale integriteit van Joegoslavië en de andere landen uit de regio,

J. Herbevestigt de roep om substantiële autonomie en zelfbestuur voor Kosovo,

1. Een politieke oplossing voor de Kosovocrisis zal gebaseerd zijn op Annex 1 en Annex 2;

2. Eist van Joegoslavië dat er een onmiddellijk einde komt aan het geweld en de repressie in Kosovo, en begint met verifieerbare terugtrekking van alle militaire, politionele en paramilitaire eenheden volgens een snel tijdschema. De terugtrekking zal gesynchroniseerd verlopen met de intrede van de internationale vredesmacht;

3. Na terugtrekking zal een onbepaald aantal ordetroepen mogen terugkeren om de taken vastgesteld in Annex 2 uit te voeren;

4. De internationale vredesmacht bestaat uit een burgerlijk en een militair gedeelte en staat onder toezicht van de Verenigde Naties.

6. De VN-Secretaris-Generaal zal een speciale afgevaardigde aanduiden om de implementatie van het civiele gedeelte te controleren, en om samen te werken met de NAVO-vredesmacht.

9. Beslist dat de internationale vredesmacht volgende taken zal vervullen:

- a. heropflakkeren van vijandigheden verijdelen, het staakt-het-vuren bewaren en indien nodig afdwingen, de terugkeer naar Kosovo van de Joegoslavische en Servische ordetroepen voorkomen, uitgezonderd punt 6 Annex 2;
- b. demilitarisering UCK en andere gewapende groeperingen;
- c. terugkeer vluchtelingen veilig stellen, zorgen dat er een overgangsbestuur kan worden gevormd, en humanitaire hulp kan worden verleend;
- g. grensbewaking;

10. ... oprichting van een overgangsbestuur voor Kosovo zal worden dat het Kosovaarse volk substantiële autonomie zal verlenen, en de mogelijkheid biedt om hun eigen democratische instellingen uit te bouwen;

11. Beslist dat het burgerlijk gedeelte volgende taken zal vervullen:

- a. ondersteuning van substantiële autonomie en zelfbestuur in Kosovo, met in achtneming van Annex 2 en de Rambouilletakkoorden;
- b. administratieve taken;
- c. opbouwen democratische instellingen en houden van verkiezingen;

- g. ondersteunen van de economische reconstructie;
- h. ondersteunen van humanitaire noodhulp;
- i. publieke orde bewaren, oprichting lokale politiemacht;
- j. bescherming mensenrechten;
- k. veilige terugkeer van vluchtelingen garanderen;

12. ... humanitaire hulporganisaties zullen onvoorwaardelijke toegang tot Kosovo krijgen.

13. Eist volledige samenwerking van allen met het Internationaal Straftribunaal voor ex-Joegoslavië.

ANNEX 1 (Petersberg-principes, 6 mei 1999)

1. De ministers van Buitenlandse Zaken van de G 8 hebben de volgende algemene principes voor een politieke oplossing van de Kosovocrisis aangenomen:

- a. onmiddellijke stopzetting van het geweld en de onderdrukking in Kosovo;
- b. terugtrekking van de militaire en paramilitaire troepen en politie;
- c. ontplooiing van een afdoende internationale burgerlijke aanwezigheid, alsook die van een internationale troepenmacht die in staat is de doelstellingen te realiseren, en dit met instemming van de VN;
- d. de veilige en ongehinderde terugkeer van alle vluchtelingen en onbelemmerde toegang van humanitaire hulporganisaties tot Kosovo;
- e. oprichting van een overgangsbestuur in Kosovo onder de voogdij van de VN;
- f. opstarten politiek proces teneinde een voorlopig politiek kader uit te werken dat Kosovo een ruime autonomie geeft en dat overeenkomstig de akkoorden van Rambouillet de soevereiniteit en de territoriale integriteit van Joegoslavië en van andere landen in het gebied niet schendt, en de ontwapening van het UCK;
- g. G 8 zal ijveren voor de economische ontwikkeling en stabilisering van de hele regio.

ANNEX 2

1. Een onmiddellijk en verifieerbaar einde aan het geweld en de repressie in Kosovo.
2. Verifieerbare terugtrekking uit Kosovo van alle militaire, politionele en paramilitaire eenheden volgens een snel tijdschema.
3. Ontplooiing in Kosovo met instemming van de VN van een afdoende internationale burgerlijke aanwezigheid, alsook die van een internationale troepenmacht die kan optreden indien nodig volgens hoofdstuk VII van het VN-Handvest, en die in staat zijn de doelstellingen te realiseren;
4. De internationale troepenmacht, met NAVO-troepen als kern, moet worden ingezet onder één bevelsstructuur, en moet de bevoegdheid hebben om een veilig klimaat voor allen in Kosovo te scheppen, bovendien moet zij de veilige terugkeer van alle ontheemden en vluchtelingen mogelijk maken.
5. Oprichting van een door de VN-Veiligheidsraad gemandateerd overgangsbestuur voor Kosovo als onderdeel van de internationale burgerlijke aanwezigheid, onder welke Kosovo een ruime autonomie verkrijgt binnen Joegoslavië;
Creatie van democratische instellingen...;
6. Na terugtrekking zal een overeengekomen aantal Joegoslaven en Serviërs mogen terugkeren om volgende taken waar te nemen:
 - Liaison met de internationale burgerlijke en militaire aanwezigheid;
 - Het ruimen van mijnevelden;
 - Het bewaken van belangrijk Servisch patrimonium;
 - Het bewaken van belangrijke grensovergangen.
7. Veilige en vrije terugkeer van alle ontheemden en vluchtelingen onder toezicht van het UNHCR en onbelemmerde toegang tot Kosovo voor humanitaire organisaties.
8. Bij de uitwerking van een voorlopig politiek akkoord over de Kosovaarse autonomie zal rekening worden gehouden met het akkoord van Rambouillet en met de soevereiniteit en territoriale integratie van Joegoslavië en de andere landen in de regio. Het UCK/KLA wordt gedemilitariseerd.

9. Het implementeren van een stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa met brede internationale participatie om de democratie, economische welvaart, stabiliteit en regionale samenwerking te bevorderen.

10. Om het stopzetten van alle militaire acties te verkrijgen moet akkoord worden gegaan met bovenstaande punten, en met eerder gestelde voorwaarden, die hieronder in de voetnoot nader worden toegelicht. Een militair-technisch akkoord zal dan vlug worden opgemaakt...

TERUGTREKKING

- Procedures voor de terugtrekking, incl. het aanduiden van een bufferzone in Servië.

TERUGKEER PERSONEEL

- tijdschema voor hun terugkeer
- aanduiding van hun operationele zone

Voetnoot

- een snel tijdschema voor terugtrekking troepen (7 dagen); luchtafweer terugtrekken uit de veiligheidszone van 25 km....
- terugkeer personeel zal beperkt blijven tot een klein aantal (honderden, en niet duizenden)
- De bombardementen worden opgeschort wanneer verifieerbare terugtrekking gebeurt.